

THY
CHAMBER
MUSIC
FESTIVAL

THY
KAMMERMUSIKFESTIVAL
2021

Bestyrelse:

Aase Odfeldt, formand

Jens-Henrik Bech, næstformand

Dorte Kjær

Erik Lyng

Poul Rosander

Kunstnerisk leder: Craig Goodman,

Todbølvej 16, 7752 Snedsted

Tlf. 9792 0902 eller 9793 4892

E-mail: mail@thychambermusicfestival.dk

www.thychambermusicfestival.dk

Tekst: Lektor Thorkil Mølle

Sats og layout: Aase Odfeldt

Tryk: Trykkeriet Friheden

Forsidefoto: Jens Kristian Kjærgaard

INDHOLD

Præsentation af lærerne	side 4
Præsentation af deltagerne	side 6
Tirsdag den 17. august kl. 19.30 Ansgarkirken, Ansgarvej 15, Øster Jølby, 7950 Erslev	side 10
Onsdag den 18. august kl. 19.30 Klitmøller Kirke, Vangvej 8, Klitmøller, 7700 Thisted	side 11
Fredag den 20. august kl. 19.30 Tømmerby Kirke, Kærupvej 51, Bjerget, 7741 Frøstrup	side 12
Lørdag den 21. august kl. 15.00 Kirsten Kjærs Museum, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup	side 20
Søndag den 22. august kl. 15.00 Skive Musikskole, Klassisk sal, Asylgade 5, 7800 Skive	side 27
Søndag den 22. august kl. 15.00 Nordisk Center f. Vedv. Energi, Kammersgårdsvej 16, 7760 Hurup	side 34
Søndag den 22. august kl. 19.30 Thisted Kirke, Vestergade 3, 7700 Thisted	side 35
Tirsdag den 24. august kl. 19.30 Vestervig Kirke, Klostergade 1, 7770 Vestervig	side 36
Tirsdag den 24. august kl. 19.30 Viborg Musiksal, Gravene 25, 8800 Viborg	side 42
Onsdag den 25. august kl. 19.30 Thisted Musikteater, Håndværkertorv 1, 7700 Thisted	side 46
Onsdag den 25. august kl. 19.30 Lemvig Gymnasium, Romvej 30, 7620 Lemvig (arr. Lemvig Kirke)	side 47
Torsdag den 26. august kl. 19.30 Vorupør Kirke, Bredkærvej 1, Nr. Vorupør, 7700 Thisted	side 50
Torsdag den 26. august kl. 19.00 Musikhuset, Kystvej 224, Dokkedal, 9280 Storvorde	side 51
Fredag den 27. august kl. 19.30 Musikværket, Gasværksvej 60, 7900 Nykøbing	side 52
Lørdag den 28. august kl. 15.00 Kirsten Kjærs Museum, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup	side 53
Søndag den 29. august kl. 15.00 Thisted Musikteater, Håndværkertorv 1, 7700 Thisted	side 54
Skolekoncerter og åbne prøver	side 57
Oversigt over komponister	side 58

Så vidt muligt gennemføres koncerterne efter de planlagte programmer, men ændringer kan forekomme.

THY KAMMERMUSIKFESTIVAL

I begyndelsen af 1990'erne havde tømrerhandler Axel Brant Nielsen en vision, som han førte ud i livet sammen med andre fremsynede Thisted-borgere

Visionen tog udgangspunkt i, at nogle sommerhuse i Klitmøllerområdet uden for turistsæsonen stod ubenyttede hen. Unge musikere blev hvert år inviteret til at bo i husene, mens de deltog i et mesterkursus, Thy Masterclass, med den græsk-amerikanske pianist Christine Paraschos som kunstnerisk leder. Efter hendes død i 1996 overtog Craig Goodman den kunstneriske ledelse, og i samarbejde med en lokal arbejdsgruppe ændrede han Masterclass'en til en kammermusikfestival. Stille og roligt har denne festival udviklet sig til en begivenhed, der i dag tiltrækker talentfulde og ambitiøse unge musikere fra hele verden.

Festivalens fem højt profilerede professorer, Craig Goodman, Annette von Hehn, Alexander Gebert, Daniel Blumenthal og Tony Nys, deltager som aktive medlemmer af de forskellige ensembler ved indstudering og koncerter. Den omstændighed gør festivalen enestående og derfor interessant for unge musikere fra hele verden.

Det internationale samarbejde udmønter sig i en række offentlige koncerter,

hvis kunstneriske niveau har vakt opmærksomhed – også uden for landets grænser.

Desuden er samspillet et centralt element i opfyldelsen af et af kammermusikfestivalens erklærede formål: At medvirke til mellemfolkelig forståelse.

Professorerne

Craig Goodman (f. 1957) har altid gjort tingene lidt anderledes.

Han er amerikaner af fødsel, opvokset og uddannet i Wien, Paris og New York. Efter sin uddannelse hos Marcel Moyse og Tom Nyfenger blev han engageret som solofløjtenist i Philadelphia Opera-orkester under Julius Rudel. Kort derefter flyttede han til New York, hvor han fik succes med deltagelse i konkurrencer, som solist og som musiker i kammerensembler og orkestre. Men herefter valgte han at begynde en "ny" karriere i Paris og påkaldte sig interesse hos Yehudi Menuhin, Leonard Bernstein og Henri Dutilleux'.

Som udøvende kunstner giver han koncerter i mange af verdens hovedstæder såvel som i mere ydmyge omgivelser.

Craig Goodman er som komponist op-havsmand til en række værker, der er

udpræget lyriske, og som ofte involverer dans og teater.

Som professor ved konservatoriet i Strasbourg og gennem udstrakt kursusvirksomhed, har Craig Goodman på et traditionsbevidst grundlag hjulpet mange fløjtenister og kammermusikgrupper til at finde deres egen stil og retning.

www.flutist.com

Annette von Hehn (f. 1978) begyndte at spille violin som fire årig. Hun har studeret hos Dorothy DeLay og Itzhak Perlman ved Juillard School of Music i New York og senere hos Ilan Gronich på Univerität der Künste, Berlin. Annette von Hehn har som både soloviolinist og kammermusiker optrådt ved adskillige koncerter i og udenfor Europa. I 2001 vandt hun første prisen ved ARD International Music Competition. Som solist har hun optrådt med Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, Münchener Kammerorchester og Deutsche Radio Philharmonie i Kaiserslautern.

Sammen med sin klavertrio, ATOS Trioen, som blev etableret i 2003, optræder Annette von Hehn over hele verden og er en tilbagevendende gæst i koncertsale som den engelske Wigmore Hall, Concertgebouw i Amsterdam og Teatro Colón i Buenos Aires.

Annette von Hehn er violinprofessor ved Hochschule für Musik und Tanz i Køln og klaverprofessor ved Accademia Perosi i den italienske by, Biella

Alexander Gebert blev født 1977 i Warszawa i en musikerfamilie, som i 1980 emigrerede til Finland. I en alder af fem år begyndte han at spille cello på musikkonservatoriet i Turku (Åbo). Senere fortsatte studierne på Sibelius Akademiet i Helsingfors, Chopin Akademiet i Warszawa, konservatoriet i Paris og på musikakademiet i Stuttgart med Natalia Gutman.

Alexander Gebert vandt som 16-årig sin første internationale cellokonkurrence og har siden vundet førstepriser i Lutoslawski konkurrencen i Warszawa, Antonio Janigro konkurrencen i Zagreb, ved Den Internationale Konkurrence i Geneve og Valentino Bucchi konkurrencen i Rom. Han har optrådt som solist og kammermusiker ved en række internationalt kendte musikfestivaler.

I årene 2005-2012 deltog Alexander Gebert i mere end 100 koncerter som cellist i den internationalt kendte Altenberg Trio med tilknytning til Wiener Musikverein. Han holder regelmæssigt master classes i Europa, Asien og USA. I 2010 blev han professor og kunstnerisk prorektor ved den tyske Hochschule für Musik i Detmold.

Daniel Blumenthal (f. 1952) er klaverprofessor ved Det Kgl. Flamske Musik-konservatorium i Bruxelles og desuden en meget flittig koncertgiver over det meste af verden. Han er født i Tyskland, men blev allerede som fem-årig kosmopolit, da han indledte sin klaverkarriere i Paris og fortsatte sin uddannelse i USA, afsluttende på Juilliard School of Music i New York, hvorfra han er Doctor of Musical Arts.

Som ung vandt han et utal af klaverkonkurrencer. Nu sidder han selv i dommerpanelerne, samtidig med at han som aktiv koncertpianist deler sin tid mellem solokoncerter, akkompagnementsopgaver og kammermusik. Dertil kommer en betydelig cd-produktion med mere end 80 indspilninger. Blumenthals repertoire er meget omfattende, og han mestrer alle stilarter med indlevelse og overlegen teknik. www.danielblumenthal.com

Tony Nys er født i Belgien 1975 og studerede violin og bratsch på Det Kgl. Flamske Musikkonservatorium i Bruxelles. Fra 1994 til 1997 var han primarius i The Fétis String Quartet. Han har desuden spillet i The World Youth Orchestra og The Gustav Mahler Youth and Chamber Orchestra.

I 1998 blev Tony Nys bratschist i The Danel String Quartet, med hvilken han har spillet på de fleste internationa-

le scener. Kvartetten har samarbejdet med komponister som Helmut Lachenmann, Wolfgang Rihm og Pascal Dusapin, og med kvartetten har Tony Nys undervist på Universität Witten/Herdecke i Tyskland og Conservatoire Nationale Supérieur i Lyon. Siden 2005 har han arbejdet freelance med ensembler som Explorations, Ensemble Modern, TrioFenix, TetraLyre og The Malibran Quartet, ligesom han har virket som solobratschist i først radiosymfoniorkestret i Frankfurt am Main og fra 2007 ved operaen La Monnaie i Bruxelles, hvor han også er professor ved musikkonservatoriet.

Craig Goodman, fløjte

Annette von Hehn, violin

Alexander Gebert, cello

Daniel Blumenthal, klaver

Tony Nys, bratsch

Aleksandra Dzenisenia
cimbalom

Ayin Son, violin

Clara Abel, cello

Jeremy Lap Hei Hao, violin

Joan Rochet Piñol, cello

Juliette Greer, violin

Jungmin Lim, bratsch

Lucas Blekeberg, bratsch

Lucie Krotilová, violin

Maddalena Giacomuzzi, klaver

Madison Marshall, bratsch

Manuel M. De Almeida-Ferrer
violin

Megan Yip, cello

Rannveig Marta Sarc, violin

Sara Taboada
klarinet og sopran

Thibaud Tupinier, klarinet

Zuzanna Sosnowska, cello

Deltagerne 2021

Aleksandra Dzenisenia, cimbalom, 27 år. Hviderusser. Hun begyndte at spille som seks-årig og har studeret ved Pôle Musique et Danse i Metz, Frankrig og ved musikakademiet i Strasbourg, hvor hun nu underviser. Aleksandra Dzenisenia har spillet i mange lande i Europa og Asien samt i USA, bl. a. med BerlinerPhilharmonikerne, RAI-symfoniorkestret i Torino samt symfoniorkestre i Schweiz, Strasbourg, Hamborg og Hviderusland, og hun har vundet priser i mange nationale og internationale konkurrencer. Aleksandra Dzenisenia er medlem af Ensemble Intercolor og deltog sammen med dette ensemble i Thy Masterclass 2019. www.cimbalom.by

Ayin Son, violin, 24 år. Sydkoreaner. Begyndte at spille som fire-årig. Hun studerer ved Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris efter tidligere studier ved Korea National University of Arts. Ayin Son har spillet i flere koreanske orkestre og har vundet priser i Japan og Korea.

Clara Abel, cello, 25 år. Amerikaner. Begyndte at spille som fire-årig. Hun har studeret på Juilliard School of Music og fik sin New York debut i 2015. Clara Abel spiller ofte i sin hjemby Indianapolis, hun er deltids cellist ved St. Paul Chamber Orchestra og New York Classical Players. Hun har spillet i bl.a. Carnegie Hall, Royal Albert Hall og Kennedy Center, på radiostationer såsom BBC, CBS og NPR samt på medici tv. www.claraabel.com

Jeremy Lap Hei Hao, violin, 27 år. Hongkonger. Han begyndte at spille som seks-årig og studerer nu på Juilliard School of Music i New York, efter tidligere studier hos Ivan Chan, Hong Kong og på Mannes School of Music og Wells Cathedral School i England. Han vandt førsteprisen i Hong Kong Generation Next Art i 2013.

Joan Rochet Piñol, cello, 26 år. Spanier. Han begyndte at spille som syv-årig og studerer i dag ved Hochschule für Musik, Detmold efter, tidligere studier på Hochschule für Musik Carl Maria von Weber, Dresden, og Escola Superior de Música de Catalunya. Joan Rochet Piñol har været medlem af Jove Orquestra Nacional de Catalunya og Nationaal Jeugd orkest i Holland. Han har spillet i professionelle orkestre såsom Orquestra Simfònica del Vallès, Barcelona og Philharmonic Chamber Orchestra, Wernigerode. Han vandt førsteprisen ved *Cicles de primavera competition*.

Juliette Greer, violin, 22 år. Amerikansk/fransk. Hun begyndte at spille violin som fire-årig og studerer nu på Carnegie Mellon University efter, tidligere studier på New England Conservatory. Juliette Greer har undervist i musik på skoler i Boston og i 2018 underviste hun i kammermusik og optrådte som solist i Córdoba, Argentina.

Jungmin Lim, bratsch, 27 år. Koreaner. Hun begyndte at spille violin som seks-årig, men skiftede som 13-årig til bratsch. Jungmin Lim studerer ved Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst i Stuttgart, efter tidligere studier ved Korea National University of Arts. Hun har spillet i orkestre såsom Chamber Orchestra Stuttgart, NDR Elbphilharmonie Orchester og Deutsche Radio Philharmonie.

Lucas Blekeberg, bratsch, 27 år. Amerikaner. Han begyndte at spille som syv-årig og studerer nu på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium efter, tidligere studier på The Royal Conservatory's Glenn Gould School i Toronto og på The Schulich School of Music under McGill University i Montreal. I 2018 valgte The Canadian Opera Company Lucas Blekeberg som bratschist til orkesterakademiet. Lucas Blekeberg engagerer sig i mange forskellige genrer og udgiver senere i år en ep som sanger og sangskriver. Han er bratschist på et album, som i 2018 modtog den canadiske Polaris Music Prize og året efter Juno Award for Indigenous Music Album of the Year. [tiktok.com/@LucasBlekeberg](https://www.tiktok.com/@LucasBlekeberg)

Lucie Krotilová, violin, 19 år. Tjekke. Hun begyndte at spille som fem-årig og har studeret på Conservatoire Du Nord, Luxembourg, og på Conservatorie Maarstricht. I efteråret forventer Lucie Krotilová at begynde på et konservatorium i Tyskland. Med en klavertrio har hun taget eksamen i kammermusik i Luxembourg, hvor hun også i tre år har spillet i Orchestre Philharmonique du Luxembourg. Siden 2015 har Lucie Krotilová været med i Jugendsinfonieorchester Eifel/Ardennes, i 2019 som solist. Hun er nu koncertmester i symfoniorkestret på Conservatoire du Nord.

Maddalena Giacomuzzi, klaver, 30 år. Italiener. Hun begyndte at spille som fem-årig og er uddannet fra Accademia Nazionale di Santa Cecilia i Rom efter, tidligere studier på akademiet "Incontri col Maestro" i Imola og Conservatorio "Evaristo Felice Dall'Abaco" i Verona. Hun har vundet adskillige nationale og internationale priser, og som solist har hun spillet i Orchestra of the Arena, Verona, Orchestra Monteverdi, Bolzano, Haydn Orchestra i Trento og Bolzano, Orchestra Verdi, Milano, Orchestra Sinfonica di Sanremo og Orquestra Sinfonica del Estado de Mexico. Maddalena Giacomuzzi er medlem af Evan Piano Quartet og siden februar 2019 har hun undervist på Istituto Musicale Giovanni Paisiello i Taranto, Italien. www.maddalengiacomuzzi.com

Madison Marshall, bratsch, 22 år. Amerikaner. Begyndte at spille violin som fem-årig og bratsch som 10-årig. Hun studerer på Colburn School of Music i Los Angeles efter, tidligere studier på Gifted Music School i Salt Lake City, USA. Madison Marshall vandt i 2015 *Salute to Youth Competition* og optrådte som solist med Utah Symphony. I 2017 vandt hun *American Protégé Showcase competition* og spillede solo i Carnegie Hall's Stern Auditorium. Hun er leder af Florestan Festival, som blev etableret i Salt Lake City i 2020. Madison Marshall er engageret i at finde værker af glemte eller marginaliserede komponister, hvilket er baggrunden for, at hun har lavet et antal transkriptioner for bratsch. Hun er tillige aktiv på scenen for tidlig musik og fungerer som ledende bratschist ved Kontrapunktus Orchestra og Colburn Baroque Ensemble. www.madisonmarshall.com

Manuel Maria De Almeida-Ferrer, violin, 26 år. Portugiser. Han begyndte at spille som fem-årig og studerer i dag på Conservatorium van Amsterdam efter, tidligere studier på Royal Academy of Music, London, Koninklijk Conservatorium i Antwerpen og Superior de Música de Lisboa. Manuel Maria de Almeida-Ferrer har givet koncerter som solist og kammermusiker i flere europæiske lande samt Kina og han har vundet mange europæiske priser. www.manueldealmeida-ferrer.com

Megan Yip, cello, 24 år. Amerikaner. Hun begyndte at spille som seks-årig og har studeret på Juilliard School of Music, New York, og Yale University. Megan Yip forventer at fortsætte studierne på Hochschule für Musik i Freiburg og på University of Michigan.

Rannveig Marta Sarc, violin, 25 år. Islandsk/Slovensk. Begyndte at spille som fire-årig og debuterede som kun 14-årig med det Islandske Symfoniorkester. I dag studerer hun på Juilliard school of Music, New York. Hun har spillet som solist og kammermusiker i Europa, Nordamerika og Asien og hun har vundet en del europæiske og amerikanske priser. Rannveig Marta Sarc er specielt glad for nutidig musik og har for nylig været med til at spille seks duoer, bestilt hos kvindelige islandske komponister.

Sara Taboada, klarinet og sang, 27 år. Columbianer. Begyndte at spille som otte-årig. Hun studerede basklarinet ved CRR i Strasbourg og pædagogik ved CUSM i Lyon efter, tidligere studier ved to franske konservatorier i Montpellier og Rueil-Malmaison. Sara behersker alle klarinetter, men foretrækker basklarinetten. Hun er åben over for alle musikgenrer og spiller både jazz og klassisk musik i mange forskellige ensembler, sideløbende med at hun underviser. Samtidig er hun engageret i projekter, som blander artistiske og sociale aspekter – i 2016 startede hun således et kursus i nutidsmusik og improvisation for underprivilegerede børn i Manizales, Columbia. Sara underviser i sang og musikteori på Det Nationale Musikkonservatorium i Mulhouse i Frankrig, og deltog sammen med ensemble Intercolor i Thy Masterclass 2019.

Thibaud Tupinier, klarinet, 26 år. Fransk. Han begyndte at spille som ni-årig og studerer nu på Académie Supérieure de Musique, Strasbourg efter, tidligere studier ved konservatorierne i Rueil-Malmaison og Auxerre. Thibaud Tupinier har spillet med bl.a. Orchestra Sorbonne Université, Orchestre Symphonique et Lyrique de Paris og de franske marinetroppers orkester. Han er interesseret i både klassisk- og nutidig musik, men også i jazz og improviseret musik.

Zuzanna Sosnowska, cello, 28 år. Polak. Hun, der begyndte at spille som syv-årig studerer på Escuela Superior De Música Reina Sofía, Madrid efter, tidligere studier på Hochschule für Musik Franz Liszt, Weimar. Zuzanna Sosnowska har som solist og kammermusiker givet koncert i Polen, Tyskland, Kroatien, Serbien, Østrig, Spanien, Italien, Chile og Canada. Hun er blevet belønnet med et utal af priser i mange lande. www.zuzanna-sosnowska.com

ANSGARKIRKEN, ØSTER JØLBY, 7950 ERSLEV TIRSDAG DEN 17. AUGUST KL. 19.30

Love and Life from the Mediterranean and Beyond

Musik der spænder over mere end 400 år.

En virkelig varieret koncert

- fransk og spansk renæssance

- "musique de caractère"

- Musik inspireret af impressionism, poesi, dans, madrigaler, motetter og hoquets

Sara Taboada, sopran, klarinet og basklarinet

Aleksandra Dzenisenia, cimbalom

KLITMØLLER KIRKE, VANGVEJ 8, 7700 THISTED ONSDAG DEN 18. AUGUST KL. 19.30

Love and Life from the Mediterranean and Beyond

Musik der spænder over mere end 400 år.

En virkelig varieret koncert

- fransk og spansk renæssance

- "musique de caractère"

- Musik inspireret af impressionism, poesi, dans, madrigaler, motetter og hoquets

Sara Taboada, sopran, klarinet og basklarinet

Aleksandra Dzenisenia, cimbalom

Aleksandra Dzenisenia og Sara Taboada, Bakkegaarden 2019

TØMMERBY KIRKE, 7741 FRØSTRUP

FREDAG DEN 20. AUGUST KL. 19.30

Richard Strauss (1864-1947)

Variationer over 'Das Dirndl is harb auf mi' for strygetrio,
TrV 109 (1882)

violin: Manuel Maria De Almeida-Ferrer
bratsch: Lucas Blekeberg
cello: Joan Rochet Piñol

Vagn Holmboe (1909-96)

Strygetrio *Gioco*, op. 155 (1983)

1. Allegro con brio
2. Andante con moto
3. Adagio
4. Allegro con vivezza

violin: Lucie Krotilová
bratsch: Jungmin Lim
cello: Clara Abel

Jean Sibelius (1865-1957)

Strygetrio i g-mol

violin: Manuel Maria De Almeida-Ferrer
bratsch: Lucas Blekeberg
cello: Joan Rochet Piñol

Anders Brødsgaard (f. 1955)

Trio i to afdelinger, komponeret til festivalen
Gemini I
Agitato

violin: Lucie Krotilová
bratsch: Jungmin Lim
cello: Clara Abel

Gemini II
Calmo

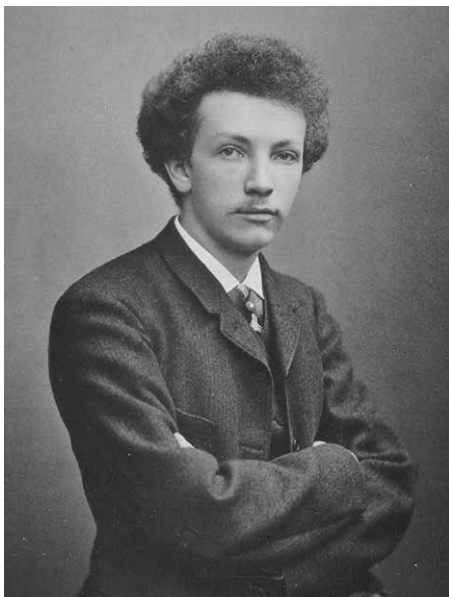
violin: Manuel Maria De Almeida-Ferrer
bratsch: Lucas Blekeberg
cello: Joan Rochet Piñol

Franz Schubert (1797-1828)

Strygetrio i B-dur, D 471

1. Allegro

violin: Lucie Krotilová
bratsch: Jungmin Lim
cello: Clara Abel

Richard Strauss, 1890

Richard Strauss (1864-1949) kender vi som komponisten, der brillerer med det store senromantiske orkester i sine symfoniske digte som *Till Eulenspiegel* og *Also sprach Zarathustra* og som manden bag en stribe opsigtsvækkende operaer i det tidlige 20. århundrede f.eks. *Salome* og *Rosenkavalieren*. Allerede i 1890'erne, da han var midt i 30'erne, havde Strauss komponeret og dirigeret sig frem til verdensberømmelse og stjernestatus, og denne position bevarede han resten af sit lange liv. Men hans kammermusikalske produktion er ukendt for de fleste - de omkring 15 værker stammer næsten alle fra ungdomstiden. I det mindste har en cello-

sonate fra 1883 dog fundet vej til standardrepertoiret.

Richard Strauss var ikke et egentligt vidunderbarn, men var dog begavet langt ud over det sædvanlige og musikalsk meget tidligt modnet. Han satte noder sammen til musik, før han kunne skrive ord og sætninger, og allerede inden han kom i skole, havde han komponeret sange, klaverstykker og orkesterværker.

Et af ungdomstidens kammermusikværker var en strygetrio for violin, bratsch og cello, som han komponerede som 18-årig. *Variationen over „s Deandl is harb auf mi“* (*Das Dirndl is harb auf mi*) er på sin vis lige-ud-ad-landevejen variationer over et tema, men den begavede unge Strauss sørgede for, at trioen desuden har karakter af en lidt indforstået musikalsk spøg.

Trioen indledes med den folkesangstige melodi (måske skrevet af Strauss selv?), hvorefter der følger syv variationer og en livlig finale. Baggrunden for værket var en fest i den ordensloge i München, "Harbni", som familien Strauss tilhørte. Richard Strauss' far, Franz, havde tidligere selv skrevet et stykke musik til denne selskabelige forening. Harbni-ordenens navn stammer fra den lokale dialekt, hvor "nie harb"

betyder "aldrig vred", "aldrig ubehagelig" eller "aldrig fornærmet".

Sangen handler om en ung pige, der er blevet fornærmet og da ordet "harb" indgår i teksten var det en reference til Harbni-ordenen.

1. *S Deandl is harb auf mi
I hab ihm nix doan
I hab ihm a Firda* kaaft (*Schultertuch)
Nimmt mir's ned an*
2. *Und Deandl die stoid san
Die Krieg'n mi ned dran
Dener gscheider schau't glei'wohl
a g'freuts di ned an*
3. *Und Deandl die sauber san
Aber ned liab
Do miast i a Narre sein
Dass sie mi b'trügat*
4. *Wann du mi ned lieb'n dust
Koa i di a ned neck'n
Wer wird denn z'weg'n deiner
Arm sei' d'erweck'n*

Ganske raffineret rammer Strauss' strygetrio den flertydige stemning mellem alvor og ironi, som åbenbart var en del af omgangstonen, når man mødtes i Harbni-kredsen. Den rummer efter sigende flere humoristiske hentydninger samt et Wagner-citat. Er Strauss næ-

sten ukendt som kammermusikkomponist, så opføres den lille strygetrio dog jævnligt også i Danmark. Spillet med elegance og vid er det et meget underholdende stykke.

Vagn Holmboe (1909-1996) er en af Danmarks store komponister, hvis værker spilles overalt i verden. Han var sin generations betydeligste inden for symfoni og kammermusik, men siden hans død for 25 år siden er Holmboes musik dog ikke blevet spillet ligeså meget.

Fra barnsben var Vagn Holmboe fortrolig med violinen og komponerede små stykker til sig selv, endnu før han havde lært noder. Som kun 16-årig søgte han ind på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København, hvor han ved optagelsesprøven blev overhørt af bl.a. Carl Nielsen, og snart efter begyndte den unge mand sine studier i teori og komposition.

I 1930 rejste Holmboe til Berlin for at modtage undervisning af Ernst Toch, som hørte til den nye generation af tyske neo-

klassicistiske komponister. I Berlin mødte Holmboe den jævnaldrende rumænske klaverstuderende Meta Graf (1910-2003), med hvem han blev gift i 1933.

Herefter fulgte et længere ophold i Rumænien 1933-34, hvor Holmboe indsamlede folkemusik på rejser rundt i landet. Han opdagede, at rumænske bønders oprindelige folkemusik, som indtil da havde været ham ukendt, kunne udtrykke menneskelige følelser lige så dækkende og ægte som den klassiske musiktradition, Holmboe kendte hjemmefra. Han oplevede melodier, som var upåvirkede af dur-mol tonaliteten, og en rytmisk frihed, som var afgørende forskellig fra traditionen i den vesteuropæiske musik.

Nogle årtier forinden havde Zoltán Kodály og Béla Bartók indledt deres videnskabelige studier af folke- og bondemusik, og dette arbejde har givetvis inspireret den unge Holmboe. Mødet med folkemusikken blev et vendepunkt i Holmboes udvikling, og flere af de nye erfaringer og indsigter prægede hans musik efter hjemkomsten fra Rumænien. Livet udbeva- rede han en levende interesse for bl. a. den rumænske folke- musik.

Tilbage i København arbejdede Holmboe nogle år som privatlærer, men i 1939 vandt han med sin 2. symfoni en konkurrence, og uropførelsen blev hans gennembrud som komponist. Ved ISCM-festivalen i København 1947 vakte opførelsen af hans 5. symfoni (komponeret i 1944) opsigt og skaffede ham internationalt ry.

I 1950 blev Holmboe lærer og siden professor i komposition ved Det Kgl. Danske Musikkonservatorium med Per Nørsgård og Ib Nørholm blandt sine studerende. Allerede først i 1960'erne kom Holmboe med sin skepsis over for avantgardens eksperimenter i opposition til sine yngre elever. Det

endte i et brud internt på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, og Per Nørgård, som da underviste i komposition, tog sin afsked og skiftede til Det Jyske Musikkonservatorium. Holmboe måtte som kompositionsprofessor vælge side, og selv om han ikke var afvisende over for ungdommens fornyelser, satte han en grænse ved tidens radikale eksperimenter og dens ofte ekstreme synspunkter. Holmboe ville nok forny musikken, men på sine egne præmisser. Han var åben omkring sine synspunkter, selv om de i nogen grad isolerede ham fra hans yngre elever. I 1965 tog Vagn Holmboe konsekvensen og forlod konservatoriet. Det skete på et tidspunkt, hvor han befandt sig på højden af en af sine mest koncentrerede skaberperioder og for længst var anerkendt som en af Nordens førende komponister.

De efterfølgende 30 år levede Holmboe som højt respekteret fri kunstner omgivet af den natur, som var af afgørende betydning for ham. Han var en førende kulturpersonlighed og modtog bestillinger på værker fra hele verden, og han oplevede international anerkendelse som en af det 20. århundredes mest humanistiske og skarpsindige klassikere.

Holmboe komponerede næsten 400 værker i alle genrer, dog overvejende instrumentalmusik. Han opfattede sig

som viderefører af en symfonisk tradition fra Brahms, Carl Nielsen og Sibelius, og hans hovedværker er de 13 symfonier og talrige symfoniske orkesterstykker, herunder 13 solokoncerter. Hans kormusik med bibelske tekster samlet i *Liber Canticorum* har gennem årene været hyppigt opført, og oratoriet *Requiem for Nietzsche* regnes som et centralt værk.

Blandt de tidligste værker af Holmboe er en strygekvartet fra ca. 1927, men han nåede at komponere hele 10 kvartetter, inden Holmboe som 40-årig endelig gav et værk titlen Strygekvartet nr. 1. I alt blev det til 20 strygekvartetter, som også regnes blandt Holmboes hovedværker. Fra konservatorieårene var Holmboe præget af studier af klassikerne og polyfoni, og meget førte han over i sin egen musik. Et af hans store forbilleder, ikke mindst i kvartetterne var Haydn, hvis livskraft, elegance, humor og økonomiseringen med midlerne spejler sig i Holmboes værker.

Strygetrioen, opus 155 fra 1983 bærer titlen *Gioco*, som betyder spil, leg eller tidsfordriv. Holmboe havde som nævnt interesseret sig for Balkanmusik siden 1930'erne, og her 50 år senere kan denne inspirationskilde høres i førstesatsens ostinater og synkoperede rytmer. Anderledes dansk sommerlig og måske

lidt tilbageskuende forekommer anden-satsen. Trediesatsen er en langsom, men kort sats, en alvorstund mellem glæderne i de lyse stunder. Sidstesatsen er en fuga, hvor den 73-årige komponist brilletter med teknisk snilde og kunstnerisk energi, og hvor musikerne har nok at se til.

Jean Sibelius 1891.

Jean Sibelius' (1865-1957) musik har haft kolossal betydning for finsk kultur og selvforståelse, og gennem sit lange liv oplevede Sibelius det moderne Finlands dramatiske fødsel og tidlige historie. Da han fødtes i 1865, var Finland et auto-

nomt russisk storhertugdømme efter århundreder under svensk overherredømme. Op gennem 1800-tallet intensiveredes den finske nationalisme, og efter den bolsjevikiske revolution i 1917 lykkedes det Finland at løsrive sig og i 1919 at blive en selvstændig republik.

Gennem inddragelsen af naturpoesi og historiske emner i sine kompositioner er Sibelius' musik tæt forbundet med Finland. Som ung komponist blev han for alvor bevidst om den finske kulturarv og i særlig grad i det finske nationalepos *Kalevala*, som var udkommet i 1849. Emner fra den finske mytologi blev grundlag for både symfoniske digte og scenemusik.

I 1892 dirigerede han sin *Kullervo*-symfoni i Helsinki, som straks betegnede som en ny start for det nationale finske tonesprog. Mest kendt er Sibelius nok for, orkesterværket *Finlandia* fra 1899, som er blevet symbolet på det moderne Finland. *Finlandias* umiddelbare succes skyldes naturligvis værkets musikalske kvaliteter, men dets patriotiske og dermed politiske betydning må ikke undervurderes. Fra øjenvidneberetninger ved vi besked om den øjeblikkelige nationale følelse, som greb de tilstedeværende allerede under indledningens udfordrende messingakkorder.

Succesen satte gang i en lang komponistkarriere, som resulterede i bl.a. syv symfonier, en lang række orkesterværker (herunder scenemusik), den berømte violinkoncert, kammer- og klavermusik samt kormusik og sange. I karrierens første år var det særligt værkerne for orkester, som gjorde Sibelius kendt rundt om i Europa og snart også i Amerika, og hovedparten af disse orkesterværker, er siden blevet internationalt standardrepertoire.

I de sidste 30 år af sit liv komponerede Sibelius stort set ikke, og af en ottende symfoni, som ifølge hans egne meddelelser skulle være fuldendt 1929, er intet overleveret. I 1940'erne brændte han en mængde partiturer og andet materiale og følte sig efter eget udsagn særdeles lettet bagefter.

Sibelius var en glimrende violinist og spillede meget kammermusik – i sine ungdomsår sammen med sin søster og bror – og han overvejede en karriere som violinsolist. Han skrev en mængde kammermusik bl.a. af økonomiske grunde under Første Verdenskrigs trænge kår. Strygekvartetten i d-mol, *Voces intimae (Indre Stemmer)*, opus 56, fra 1909 er et centralt værk og blev spillet på Thy Kammermusikfestival i 2019.

Strygetrio for violin, bratsch og cello i g-mol er påbegyndt ca. 1893-94. Førstesatsen (Lento) er den eneste komplette, af en andensats (Allegro) er ikke engang ét minut færdigkomponeret, og af tredje-satsen (uden tempoangivelse) findes der godt 3 minutter.

Disse år var travle tider, hvor Sibelius havde mange store værker undervejs, og hvor også den første (af hans seks) døtre blev født.

Han gjorde aldrig strygetrioen færdig. Men den isolerede sats kan sagtens stå alene, det er rig, mættet og mørkfarvet musik med stor og indre dramatisk energi.

Anders Brødsgaard
Foto: Lars Skaaning

Anders Brødsgaard (f. 1955) er uddannet pianist, komponist og musikteoretiker. Efter en barndom med hjemmelavede instrumenter og en ungdom med elguitarer påbegyndte han i 1974 klaverstudier på Det Fynske Musik-konservatorium hos Rosalind Bevan. Derefter fulgte studier i København, først i moderne klavermusik hos Elisabeth Klein og senere hos Anker Blyme på Det Kgl. Danske Musik-konservatorium. Som ung pianist deltog Anders Brødsgaard i 1978 og 1982 i Feriekurserne For Ny Musik i Darmstadt.

Senere fulgte studier ved Det Jyske Musik-konservatorium i komposition hos Karl Aage Rasmussen, Per Nørgård og Hans Abrahamsen, samt i musikteori hos Orla Vinther. Efterfølgende har han deltaget i kompositionskurser hos Sven David Sandstrøm og Edison Denissov.

I sine første værker var Anders Brødsgaard stærkt inspireret af 1950'ernes serielle komponister, først og fremmest Karlheinz Stockhausen, og hans tidlige værker er af den grund gennemstrukturerede. Senere har Brødsgaard arbejdet med grundlæggende musikalske fænomener som tonalitet og puls, stadig mere inspireret af den postpythagoræiske ide om et musikalsk kontinuum mellem de musikalske parametre.

Efter nogle større værker i 1990'erne, en klaverkoncert, orkesterværket *Galaxy* (1990-99) og det to timer lange "operatorium" *Rejse* (2000), blev kursen igen lagt mod "kromatiske" klang- og rytmestrukturer og stadige forsøg på udvidelse af det klassiske instrumentariums muligheder gennem elektronisk forstærkning og klangmanipulation af instrumenterne, kombineret med ren elektronisk frembragt højtalerlyd. Siden er viften af inspirationskilder stadig blevet udvidet. Bl. a. har Anders Brødsgaard skrevet det jazzinspirerede orkesterværk *Monk's Mixtures* (2009), og

senest, den kabaretagtige sangcyklus *Galgenlieder* med tekst af Chr. Morgenstern (2015).

Komponisten skriver selv om sit nye værk, *Gemini i to afdelinger*:

De to strygetriøer er skrevet i foråret 2020 og består af to musikalsk kontrasterende satser: en hurtig, voldsom og rytmisk pulserende sats og en langsom, melodisk sats. Så forskellige de to satser er, bygger de på det samme rytmiske og formmæssige skelet og er dermed nøjagtig lige lange.

Som så ofte i mine stykker, fødes musikken ud af rytmiske forløb; i det her tilfælde en polyrytme bestående af tre samtidige rytmiske pulseringer, der løber igennem begge satser, i en hurtig og i en langsom udgave.

De to triøer er bestilt af Thy Kammermusikfestival og er derfor også komponeret med et vist virtuost sigte for ambitiøse kammermusikere.

Franz Schubert (1797-1828) er en af musikhistoriens allerstørste komponister.

Kvantitativt: Schubert levede kun godt og vel 31 år (fra januar 1797 til november 1828) med en aktiv karriere på ca. 15 år, hvor han til gengæld komponerede ekstremt flittigt. Nøgternt set er mængden af kompositioner ubegribeligt. Omkring 1500 satser eller ca. 1000 værker blev det til, hvis man tæller samlinger, cyklusser og variationer med. Schubert var helt ubeskriveligt arbejdsmom, og rent antalsmæssigt når kun få komponister over ham. 31 år er ingen levealder, og alligevel blev man i datidens Wien ofte ikke meget ældre. Tænk, hvad Schubert havde nået, hvis han var blevet bare 25 år ældre og, altså havde opnået samme levealder som Beethoven. Sådanne spekulationer er selvfølgelig aldeles formålsløse.

Kvalitativt: vi bliver ved med at lytte til Schubert, fordi han er så fremragende en komponist med en umistelig mængde af helt vidunderlige værker. Som i al stor kunst er det svært af beskrive, hvad det præcist er i hans værker, som virker så fantastisk på tilhøreren. Voldsom, dramatisk eller prangende er Schubert jo sjældent, tit faktisk det modsatte. Men i heldige stunder rækker Schuberts musik ud efter en og griber fat

i ens liv og eksistens på en måde, ikke mange komponister formår, på en ærlig og direkte måde, i øjenhøjde og uden omsvøb. Man fristes til at mene, at Schubert stadig kender og forstår sine lyttere selv her 200 år senere ...

Schuberts vokalmusikalske oeuvre tæller et stort antal kirkemusikalske værker, og utallige korværker. Dertil kommer, 16 mere eller mindre (mest mindre) færdiggjorte operaer og syngespil, som stort set alle blev fiaskoer – hvis de overhovedet er blevet opført. Hvad angår orkestermusik, komponerede Schubert 8-12 symfonier (hvoraf en del er ufuldendte), ouverturer, men ingen koncerter. Paradoksalt nok, blev de to symfonier, vi i dag hyppigst lytter til, slet ikke opført på Schuberts egen tid.

Kammermusikken er en hovedgenre og tæller to strygetrioer, 15 strygekvarterer, én strygekvinet, violinsonater, *Arpeggione*-sonaten, klavertrio'er, en klaverkvinet (*Forelle*) samt oktetter og nonetter. Kammermusiværkerne kan eventuelt opdeles i to kategorier. Værker for dygtige amatører, såkaldte *liebhabere*. Denne *Hausmusik* omfattede populære og forholdsvis let spillelige værker. Værker for de professionelle, *Kenner und Könner* (kender og ekspert), var mere dybsindige og teknisk krævende. Klaverværkerne tæller de

meget populære *Impromptus'er* og *Moment musicaux'er*, men også klaversonater i vægtsklasse á la Beethoven og meget mere. Med sine omkring 600 lieder for sang og klaver fik Schubert afgørende musikhistorisk betydning for hele 1800-tallet, men også flere af klaverværkerne vakte opmærksomhed. Sidenhen har interessen bredt sig til størstedelen af hans oeuvre.

Det har været en udbredt antagelse, at Schubert døde fattig og ukendt, men denne romantiske myte er ikke helt korrekt. Schubert oplevede ganske vist store fiaskoer med sine tidskrævende operaprojekter, hvor intet rigtig lykkedes for ham. Men hans karriere var midt i 1820'erne ved at få vind i sejlene, og han havde opbygget, hvad vi i dag ville kalde et stort netværk. Han var blevet mere og mere kendt, også i Tyskland. Selv om langt fra alle Schuberts værker blev udgivet i hans levetid, havde han en usikker, men i perioder ganske god indtjening.

Schuberts betydning i hans egen levetid kom til udtryk gennem de såkaldte *Schubertiader*, som var musikalske sammenkomster, ofte uformelle og uden invitationer, holdt i private hjem. Schuberts mere velhavende venner og sponsorer havde pladsen til disse arrangementer, hvor der også blev oplæst digte, danset,

spist og drukket punch. Disse litterære og musikalske saloner med op til mere end 100 deltagere foregik også uden for Wien, og uden Schuberts deltagelse.

Schubertiade: Schubert som akkompagnatør ved klaveret og sangeren Johann Michael Vogl.

Sygdom satte en stopper for Schuberts liv, da hans karriere for alvor var ved at folde sig ud.

Schubert døde som følge af en syfilis-infektion, han havde pådraget sig i 1822. Masser af mennesker blev ramt af syfilis i datidens Wien. Kuren var kviksølv, de gamle alkymisters hellige grundstof, men som bekendt særdeles giftigt. Schubert skulle både drikke kviksølvsopløsninger, han blev smurt ind i en salve med kviksølv og til sidst skulle han inhalere kviksølv gennem dampbade. Behandlingerne blev gentaget op til 70 gange, og patienten kunne så optage mere end 100 gange den mængde kviksølv, som i dag regnes for at være dødelig. Alligvel er det uklart, om årsagen til Schubert død var syfilis, kviksølvkuren eller følgesygdomme.

Schubert var formodentlig indlagt på hospitalet i et par måneder under behandlingerne, men alligvel formåede han at komponere bl.a. dele af *Die schöne Müllerin*.

I løbet af sin karriere arbejdede Schubert med tre strygetrio'er, alle i B-dur, men kun den sidste, (D 581) fra 1817, blev færdigkomponeret, idet de første fra hhv.

1814 og 1816 (D 111A og D 471) blev lagt væk og forblev ufuldendte. Imidlertid er sidstnævntes enkeltstående triosats, en Allegro, nok værd at lytte til.

KIRSTEN KJÆRS MUSEUM, 7741 FRØSTRUP LØRDAG DEN 21. AUGUST KL. 15.00

Niels W. Gade (1817-90)

Klavertrio i F-dur, op. 42

1. Allegro animato
2. Allegro molto vivace
3. Andantino
4. Finale: Allegro con fuoco

violin: Juliette Greer
cello: Zuzanna Sosnowska
klaver: Daniel Blumenthal

Paul Schoenfield (f. 1947)

Trio for klarinet, violin og klaver (1990)

1. Freylakh
2. March
3. Nigun
4. Kozatske

klarinet: Thibaud Tupinier
violin: Ayin Son
klaver: Daniel Blumenthal

---PAUSE---

Dmitrij Sjostakovitj (1906-75)

Klaverkvintet i g-mol, op. 57

1. Præludium: Lento
2. Fuga: Adagio
3. Scherzo: Allegretto
4. Intermezzo: Lento
5. Finale: Allegretto

violin 1: Rannevig Marta Sarc
violin 2: Jeremy Lap Hei Hao
bratsch: Madison Marshall
cello: Megan Yip
klaver: Maddalena Giacomuzzi

Ann Yu og Justus Grimm, Kirsten Kjærs Museum 2019

Niels W. Gade
Maleri af Carl Bloch 1883

Niels W. Gade (1817-90) er Danmarks store romantiske komponist, hvis virke i stort omfang påvirkede musiklivet herhjemme, efter han også havde sat sine aftryk i udlandet. Nu til dags er han mest kendt for *Brudevals*en (fra balletten *Et Folkesagn*) og for *Elverskud* fra 1854, men hans oeuvre omfatter symfonier, kammermusik, klaverværker, orgelmusik, sange og salmer.

Hans karriere formede sig næsten som et eventyr. Som ung violinist i Det Kgl. Kapel deltog Gade i 1841 i en anonym

komponistkonkurrence, som han vandt med orkesterværket *Efterklange af Ossian*. Dette gav den unge komponist blod på tanden, og han komponerede kort derefter sin 1. symfoni, *Paa Sjølunds fagre Sletter*, men havde ikke umiddelbart held til at få den opført af Det Kgl. Kapel. Derimod ville Felix Mendelssohn i Leipzig med det berømte Gewandhausorkester gerne opføre symfonien. Dens fine modtagelse ved premiere medførte, at Gade flyttede til Leipzig, hvor han ikke blot komponerede og musicerede, han gjorde sig også gældende som lærer ved konservatoriet og som dirigent. Det sidste med så stort held, at han bl.a. dirigerede uropførelsen af Mendelssohns berømte Violinkoncert i e-mol, og efter Mendelssohns pludselige død i 1847, overtog Gade ledelsen af Gewandhausorkestret. Krigsudbruddet i Slesvig satte imidlertid en brat stopper for løbebanen i Tyskland, der allerede havde givet ham stor anerkendelse og berømmelse. Gade blev på det uheldigste afbrudt i en strålende international karriere, men efter de slesvigske krige rejste han igen til Tyskland og besøgte også Holland og England.

Hjemme i København førte Gades store ledelsesevner til adskillige hverv, og gennem de ca. 40 år, Gade virkede i København, fik han en betydelig og varig indflydelse på meget store dele af dansk musikliv. Han blev leder af *Musikforeningen*, og sammen med sin svigerfar, J.P.E. Hartmann, grundlagde han i 1868 *Kjøbenhavns Musikkonservatorium*, nu *Det Kgl. Danske Musikkonservatorium*. Gade besad centrale organistembeder og blev både professor og æresdoktor ved Københavns Universitet. Efter Gades død i 1890 forsvandt hans værker ret hurtigt fra repertoireet fraset *Brudevals*en og *Elverskud*.

Gades produktion af kammermusik er, selv i international sammenhæng, omfattende og betydningsfuld. Som ung violinist i 1830'erne studerende og spillede Gade en mængde klassiske kammermusikværker, og han komponerede bl.a. en

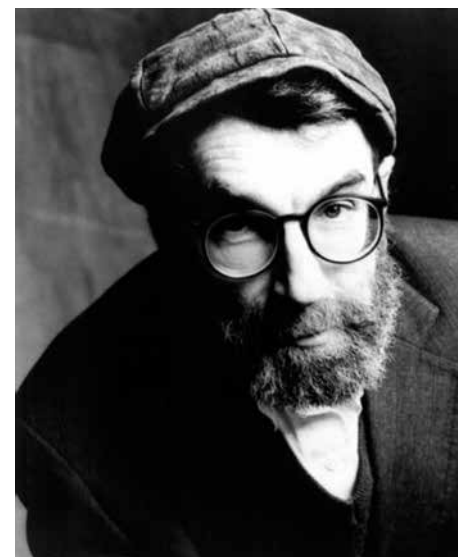
Strygekvartet i F-dur. I Leipzig dyrkede han kammermusik med kollegerne Felix Mendelssohn, Clara Schumann, Ferdinand David og Joseph Joachim, for at nævne nogle af de mest berømte. Gades knap 20 kammermusikalske værker blev komponeret i korte, koncentrerede perioder. Allerede under årene i Leipzig, 1844-48, skrev han bl.a. Violinsonate no. 1 i A-dur og Strygekvintet no. 1 i e-mol, og hjemvendt til København, komponerede han de følgende år Strygeoktetten, Violinsonate no. 2, Strygekvartet i f-mol samt *Fire digte* for violin og klaver m.fl. Sidenhen blev endnu en række kammermusikværker føjet til: *Novelletter* for klavertrio, endnu en klavertrio, Fantasiestykker for klarinet og klaver, Strygesekstet i Es-dur, Violinsonate no. 3 i B-dur, Folkedanse for violin og klaver samt Strygekvartet i D-dur.

Gades klavertrio i F-dur opus 42 er komponeret i 1863. Denne værkgenre havde i lang tid svært ved at interessere komponister herhjemme, og de mange trioer af wienerklassikkens mestre, Haydn, Mozart og Beethoven, gav ikke umiddelbart danske komponister lyst til at prøve kræfter med genren. Men i midten af 1800-tallet dukkede de første op, og en af de fineste danske romantiske klavertrioer blev skrevet af Gade i 1862-63.

Gade var først og fremmest violinist og havde et mindre forfinet tag på klaveret. Selvom det kompositionstekniske, pianistiske håndværk derfor var knap så veludviklet, afholdt det ham ikke fra gennem hele livet at skrive adskillige klaverværker hovedsageligt små samlinger af en-satsede karakterstykker, som *Akvareller* opus 19 fra 1850. Men i kammermusikværker som i F-dur klavertrio'en er klaverstemmen meget vellykket, og der er fin balance mellem de tre instrumenter.

Gades klavertrio i F-dur er et umiddelbart og charmerende værk, som udfolder sig inden for den klassiske firsatsede ramme. Det er kendetegnende for store dele af kammermusikken i 1800-tallet, at den på flere punkter forekommer en smule konservativ i sin bagudskuende kredsen om de højt agtede wienerklassiske forbilleder. Dette stilistiske træk skal ikke opfattes som en form for nostalgi, for sagen drejer sig særligt om de formmæssige aspekter, men implicerer også en tydelig og utvetydig distancering til programmusikken, som på den tid spillede en afgørende rolle for mange orkesterkomponisters æstetiske og ideologiske tilgang til bl.a. de symfoniske digte (overhovedet er ide ingen programmatisk kammermusik af betydning). På andre punkter, ikke mindst det harmoniske, er den romantiske kammermusik fuldtud tidstypisk.

Den varme og udadvendte førstesats spiller godt ni minutter, mens midtersatserne - henholdsvis en scherzo og en mere indadvendt sats - kun er på tre-fire min. Tredjesatsen går direkte over i den markante godt seks min. lange finale.

I Danmark er den amerikanske komponist **Paul Schoenfield** (f. 1947) et ret ukendt navn, mens han andre steder i verden er langt mere kendt for bl.a. at kombinere populærmusik, folkemusik og klassiske musikformer. Schoenfield er oprindeligt uddannet pianist og turnerede som solist og kammermusiker i både Amerika og Europa men optræder i dag kun sjældent. Han har indspillet

musik af Bela Bartok, en komponist der som Schoenfield inddrog folkemusikken.

Ud over musikken dyrker Schoenfield matematik og studier af den jødiske tekstsamling Talmud, og hans musik rummer ofte jødiske temaer. Schoenfield beskrives som en tilbagetrukket og hvileløs natur, som aldrig har slået sig ned ét sted ret længe ad gangen. Han og hans familie har i perioder boet i Israël.

Tidligere har Schoenfield ofte været i strid modvind hos kritikerne, men han spilles nu stadig oftere, og han er i de senere år blevet en kendt og anerkendt komponist i USA med bestillinger fra etablerede orkestre.

Schoenfield er blevet rost for sin sjældne evne til at kombinere overstadighed og alvor, det velkendte og det originale, lethed og dybde: Hans musik er inspireret af dybe musikalske erfaringer, populærmusik fra flere kulturer samt de "normale" historiske traditioner for kultiveret musik, og det hele er gerne sat sammen på en underfundig måde. Fremfor alt har han gennemført en sjælden sammensmeltning af en meget kompleks og streng kompositorisk indstilling med et instinkt for tilgængelighed og en næsten manisk boltren sig i lyd.

I det enkelte stykke kombinerer Schoenfield gerne idéer fra vidt forskellige verdener, som i nye interagerende sammenstillinger overrasker lytteren på "den gode måde". *Dette er ikke musik for afslapning, men musik, der får sveden til at springe frem hos både musikere og publikum*, har Schoenfield udtalt.

Foruden kammermusik har Schoenfield komponeret en del instrumentalkoncenter, en opera samt flere sangcyklus'er.

Om sine værker siger Schoenfield selv: *Jeg opfatter slet ikke mig selv som en "klassisk komponist". Grunden til, at mine værker nogle gange finder vej til koncertsalen, er at der ikke er mange folkemusikere med tilstrækkelig teknik, tid eller lyst til at opføre mine værker. De plejer alligevel selv at skrive deres musik.*

I 1985 blev Schoenfield introduceret til musiktraditionen hos de chasidiske jøder i Østeuropa, der lægger vægt på den åndelige, følelsesladede dimension og som har dans og sang som en karakteristisk del af gudstjenesten. Schoenfield var begejstret over musikkens vekslen mellem det ekstatiske og det indadvendte, og på opfordring skrev han musik til en festmiddag i en synagoge, *Six Improvisations on Hassidic Melodies*.

Et andet værk influeret af den chasidiske musik er *Trio for klarinet, violin og klaver* fra 1990 i fire satser, om hvilket. Schoenfield har udtalt:

I 1986 bad klarinettisten David Shifrin mig om at skrive et kammerværk for violin, klarinet og klaver, men jeg havde ikke mulighed for at begynde på det før i 1990. Udover at skrive et værk til David gav opgaven mig mulighed for at realisere et længe næret ønske om at skabe en underholdende musik, som kunne spilles ved såvel chasidiske sammenkomster som i koncertsalen. Hver sats er delvist baseret på chasidiske melodier fra Østeuropa, men den præcise oprindelse af mange af disse melodier er ukendt. I 1700- og 1800-tallet blev de ofte komponeret af de højt ansete tzadikim'er ("retfærdige"), mens andre synes at være lånt fra områdets folkemusik, kosakdanse og militærmarcher. I de chasidiske versioner var melodierne og teksterne dog helt omarbejdede, så de på en tilfredsstillende måde kunne udtrykke den chasidiske idé, som betragtede overstrømmende udbrud af glæde som en religiøs pligt.

Trio'en begynder med en *Freylakh*, en populær dans fra klezmer-traditionen, som stammer fra de jiddisch-talende jøder i Østeuropa. Denne genre bestod oprindeligt mest af dansemelodier og instrumentalstykker til bryllupper og andre fester i ghettoen. I USA udvik-

lede klezmer-musikken sig betydeligt med inddragelse af stilelementer fra jazzen. En *freylakh* (jiddisch: højtid) er en ivrig runddans typisk spillet på klaver, harmonika og kontrabas.

Anden sats er en spankulerende *March*, stadig med klezmer træk. Schoenfield har beskrevet musikken som "bizar og lidt diabolisk".

Tredie sats, *Nigun* skifter tempo og er en langsom vokalsats, en slags selvanalyse eller en bøn. Titlen refererer generelt til den dybt åndelige chasidiske melodiske musik.

Trio'en afsluttes med en afsindig og lunefuld *Kozatske*, som oprindeligt var en ukrainsk kosakdans, men som over tid også blev en del af den chasidiske tradition.

Selvom musikken afspejler en østeuropæisk tradition, har Schoenfield komponeret sine raffinerede og virtuose stemmer langt ud over de folkemusikalske idiomer, og som tilhører vil man nok i lige så stor grad som folkemusikken genkalde sig kammermusik af f.eks. Sjostakovich, Prokofiev eller Bartók. Schoenfields Trio må derfor betragtes mere som koncertmusik fremfor brugsmusik til en chasidisk festlighed.

I 1973 modtog den russiske komponist **Dmitrij Sjostakovitj** (1906-75) Léonie Sonnings Musikpris, komponisternes officielle Nobelpris. I dag knap 50 år senere fremstår hans ry og berømmelse som en af sin generations betydeligste komponister usvækket. Forud for tildelingen var gået et langt virke præget af voldsomme kunstneriske, personlige og menneskelige omvæltninger, som endnu i dag vanskeliggør forståelsen af komponistens ofte tilsyneladende modsætningsfulde kunstneriske og personlige valg.

Hvor størstedelen af verdens kunstnere og komponister i moderne tid har kunnet leve og skabe frit, var Sjostakovitj gennem hele sit liv reelt tvunget til at tjene et regime, hvis forbrydelser mod egne borgere næppe nogensinde har haft sin lige. I 1930'erne oplevede han, at adskillige venner, kolleger og familimedlemmer blev arresteret, sendt i Gulag eller henrettet. At det stalinistiske sovjetregime midt i Sjostakovitjs karriere blev overfaldet af datidens andet store forbryderiske regime, Nazityskland, og at den almindelige russer derefter var tvunget til at kæmpe en heroisk kamp for overlevelse i dilemmaet mellem kærlighed til Rusland og frygt for regimet, fik uundgåelige konsekvenser også for Sjostakovitj. *Leningradsymfonien* (no. 7) fra 1942 er et blandt flere af komponistens værker, som relaterer sig til den sovjetrussiske overlevelseskamp under verdenskrigen.

Sjostakovitj uddannede sig i årene 1919-26, umiddelbart efter den russiske revolution, i klaver og komposition ved konservatoriet i fødebyen Skt. Petersborg, og fortsatte herefter som underviser. Under tyskernes belejring af byen i 1941, som efter Lenins død i 1924 havde heddet Leningrad, blev Sjostakovitj og hans familie evakueret til Samara og senere i 1943 til Moskva, hvor han efterfølgende virkede som professor ved konservatoriet.

Allerede med sin første symfoni fra 1926 fik Sjostakovitj succes, også internationalt. Det tidlige Sovjetunionen havde et relativt tolerant kulturelt klima, som tillod kunstnere at lade sig inspirere af udviklingen, også i udlandet. Under beskyttelse af sin gode ven, amatørviolinisten Mikhail Tukhatjevskij, havde Sjostakovitj udviklet en personlig virtuos, ofte grotesk og satirisk stil. Men i takt med at Stalin først i 1930'erne befæstede sin magt over kommunistpartiet, blev hans forfølgelse af anderledes tænkende og eksperimenterende kunstnere stadig mere ubarmhjertig.

I januar 1936 var Sjostakovitj på lederpladsen i kommunistpartiets og statens officielle talerør *Pravda* genstand for hård kritik, og hans opera *Lady Macbeth fra Mtsensk* blev – uagtet at den med succes var opført over 80 gange i Leningrad og mere end 100 gange i Moskva – beskyldt for at være formalistisk, det vil sige skrevet for dens egen skyld, uden tanke på folket og dermed til skade for partiet. Det kulturelle klima var iskoldt, da Sjostakovitj i 1936 var tvunget til at indstille sine modernistiske eksperimenter. At ignorere kritikken ville være både et karrieremæssigt selvmord og også risikabelt for liv og helbred.

Førnævnte Tukhatjevskij var andet og mere end en habil amatørmusiker og

Sjostakovitjs gode ven. Han var en højt dekoreret krigshelt og havde i årene 1925-28 været øverste leder af Den Røde Hær. I 1935 blev han forfremmet til marskal af Sovjetunionen, men hans muligheder for at holde hånden over Sjostakovitj blev brat afbrudt, da han i 1937 blev fængslet, hemmeligt anklaget for højforræderi, dømt og henrettet. Umiddelbart derefter overgik en lignende skæbne Tukhatjevskijs hustru og to brødre (Stalins udrensninger kostede alene i 1937-38 omkring 1 mio. sovjetborgere livet, og af de otte generaler, der fungerede som dommere i retssagen mod Tukhatjevskij, blev de fem senere selv henrettet).

Selvom Stalinregimets udrensninger blev søgt retfærdiggjort med skueprocesser og propaganda om kontrarevolutionær virksomhed, højforræderi mv., skete de fleste ugerninger i det skjulte. Sjostakovitj måtte af indlysende grunde og så hurtigt som muligt søge at imødekomme partiets krav, hvilket skete med en neoklassisk symfoni (den 5.) som "en sovjetkunstners kreative svar på berettiget kritik". Regimet forventede dur-moltonalitet, klare melodier og et overskueligt orkesterarbejde uden eksperimenter og støj. Den 5. symfoni, levede op til forventningerne. Uropførelsen den 21. november 1937 var en succes, og symfonien blev fremhævet som et

eksempel på partitro, bekræftende sovjetrealisme. Men under den neoklassiske overflade hører man en musik, som afspejlede komponistens angst og desperation over at befinde sig som gidsel i et umenneskeligt system.

Sjostakovitj blev efterfølgende rehabiliteret og med eller mod sin vilje brugt som officiel repræsentant for den sovjetiske musik, ikke mindst på grund af ovennævnte *Leningradsymfoni*, der blev udlagt som et billede på den sejrige kamp mod de nazistiske invasionsstyrker. Hans position i det officielle Sovjet var dog vanskelig og ustabil, og i 1948 blev han atter anklaget for "formalisme" og bortvist fra konservatoriet.

I de følgende fem år komponerede han kun lidt, og først med Stalins død i 1953 blev forholdene lettere for Sjostakovitj. I 1960 blev han medlem af kommunistpartiet, idet regeringen ønskede at gøre ham til leder af komponistforeningen. Beslutningen om medlemskab er omdiskuteret – var det et resultat af pligtfølelse, politisk pres, frygt eller en fri beslutning? Officiel anerkendelse modtog han også, da han fra 1962 til sin død havde plads i det øverste folkevalgte lovgivende organ, *Sovjetunionens øverste Sovjet*.

Sjostakovitj komponerede i mange musikalske genrer, men er nok mest kendt

for sine 15 symfonier. Hertil kommer koncerter, balletmusik, filmmusik, jazzsuits samt klavermusik og kammermusik. Sidstnævnte tæller bl.a. 15 strygekvartetter, to violinsonater, en cellosonate, to klavertrioer og klaverkvintetten opus 57, som alle nu tilhører standardrepertoiret.

I september 1939 brød verdenskrigen ud, og som følge af ikke-angrebsaftalen mellem Sovjetunionen og Nazityskland, Molotov-Ribbentrop pagten, der var indgået kun en måned forinden, kunne Tyskland erobre det vestlige Polen samtidig med en sovjetisk annekktion af bl.a. de tre baltiske stater og det østlige Polen.

Året forinden havde den russiske Beethoven Kvartetten med succes opført Sjostakovitjs første strygekvartet, og de bad nu komponisten om en klaverkvintet, som de kunne spille i fællesskab. Klaverkvintetten i g-mol opus 57 blev komponeret hen over sommeren 1940. Uropførelsen fandt sted i november samme år og var en så stor succes, at værket i 1941 tildeltes Stalinprisen. Den femsatsede klaverkvintet er siden blevet et af komponistens mest kendte kammermusikværker.

Klaverkvintetten afspejler den form for neoklassicisme, der også benævnes sovjetrealisme. Her gengiver musikken et overordnet indtryk af noget klassisk og velkendt, mens komponisten under overfladen har et vist kreativt råderum, som med allerstørste forsigtighed og diskretion kan udnyttes til mere personlige kunstneriske intentioner.

Værket er et af komponistens meget alvorlige og mest "rent musikalske". Tonesproget er umiskendeligt Sjostakovitjs eget, men usædvanligt rent og klart. I stedet for distraherende vittigheder, sarkasme eller melodrama, rummer værket et uforglemmeligt musikhistorisk tilbageblik til romantikkens kammermusik, ja, i 2. sats, helt tilbage til Bachs fugakunst.

Musikken bevæger sig enkelt og flydende mellem det tilsyneladende ubekymrede og det intenst bevægende, men også modsatrettede fornemmelser trænger sig på. Den korte scherzo rummer stærke momenter af en *danse macabre*, og den enkle finale er blevet kaldet "den sidste sang før stormen". Her forekommer musikken næsten uskyldig, men mørke skygger lurker under overfladen.

Europa var allerede i krig, og mindre end et år senere indledte Hitler sit blodige felttog mod Sovjetunionen, som påførte landet ubeskrivelige ødelæggelser, lidelser og over 25 mio. civile og militære dræbte, svarende til hver ottende russer.

Sjostakovitj spiller klaverkvintetten

SKIVE MUSIKSKOLE, KLASSISK SAL, 7800 SKIVE SØNDAG DEN 22. AUGUST KL. 15.00

Joseph Haydn (1732-1809)
Fløjtekvartet, op. 5, Hob II:G4

1. Presto assai
2. Menuetto
3. Adagio sempre piano
4. Presto assai

fløjte: Craig Goodman
violin: Annette von Hehn
bratsch: Tony Nys
cello: Alexander Gebert

Claude Debussy (1862-1918)
Prélude à l'après-midi d'un faune

fløjte: Craig Goodman
bratsch: Tony Nys
klaver: Daniel Blumenthal

---Pause---

Antonín Dvořák (1841-1904)
Klaverkvintet i A-dur, op. 81, B 155

1. Allegro, ma non tanto
2. Dumka: Andante con moto
3. Scherzo (Furiant): Molto vivace
4. Finale: Allegro

violin 1: Annette von Hehn
violin 2: Juliette Greer
bratsch: Tony Nys
cello: Alexander Gebert
klaver: Daniel Blumenthal

Joseph Haydn (1732-1809) er en af musikhistoriens centrale komponister, og hans indflydelse rækker på flere punkter helt frem til nutiden. I den ældre litteratur blev han på baggrund af mængden, kvaliteten og udbredelsen af hans værker kaldt for både symfoniens og strygekvartetens far. På Haydns tid var der mange andre komponister af både symfonier og strygekvartetter, de fleste rangerede lavere, nogle ganske få var på højde med ham (læs evt. noten om Mozarts strygekvartet, side 48).

Haydns aktive år som komponist falder stort set sammen med wienerklassikken, og i eftertiden er Haydn sammen med Mozart og Beethoven kommet til at fremstå som denne periodes centrale skabere. Fordi Haydn var godt 20 år ældre end Mozart og knap 40 år ældre end Beethoven, var det ikke mindst Haydn, der fik sat de afgørende stilistiske præg, som på få årtier konstituerede standarden eller paradigmet – for det, der efterfølgende blev kaldt den wienerklassiske stilperiode. Selv om Mozart og Beethoven på alle måder bidrog til og videreudviklede stilen både kunstnerisk og konstruktivt, var Haydns standard udslagsgivende for bl.a. symfoni og strygekvartet – han komponerede omkring 100 symfonier og 80 strygekvartetter. At Haydn allerede i sin samtid regnedes for den førende på feltet, bevidner de mange værker af andre komponister, der af kommercielle grunde blev udgivet i Haydns navn.

Den wienerklassiske standard, der kendetegner disse gener, holdt sig usvækket og blev til klassiske forbilleder op igennem 1800-tallet. Selv om 1900-tallets modernisme og opbrud udfordrede disse forbilleder, skriver komponisterne endnu den dag i dag symfonier og strygekvartetter.

Haydn komponerede umådelig meget musik gennem en karriere på over 50 år. Fra 1761 til 1790 nåede han som kapelm-

ster at tjene under tre overhoveder af fyrstehuset Esterházy, som han uformelt var tilknyttet med pension helt frem til sin død. Som hofembedsmand måtte han bl.a. komponere, hvad der forlangtes, og tidens mode krævede en stadig strøm af nye værker.

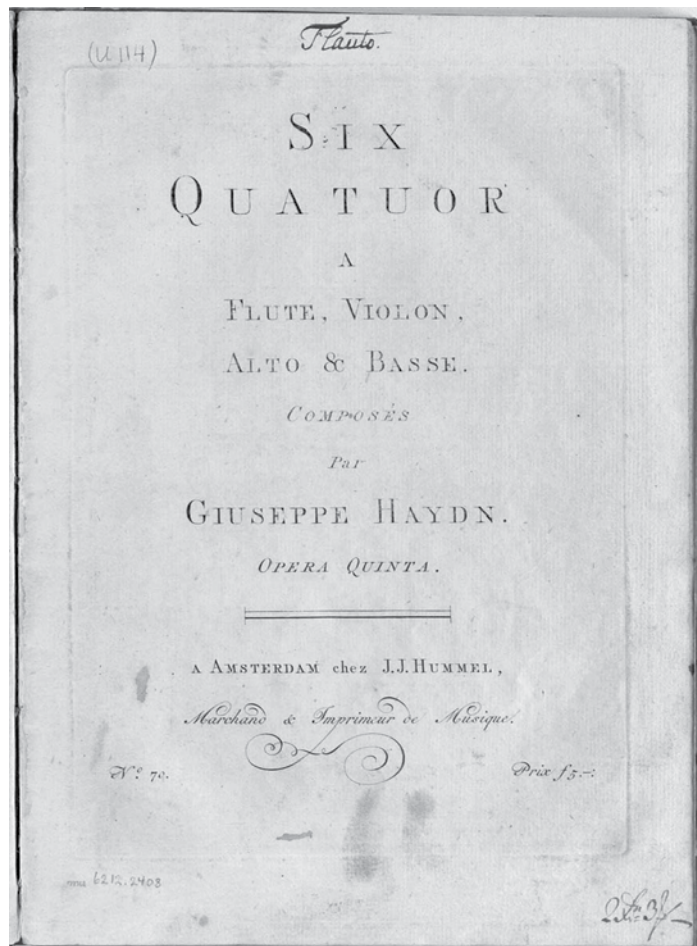
I tiden 1730-70 var kammermusik i vid udstrækning underholdningsmusik, og en del værker blev skrevet til amatører, hvor f.eks. kun overstemmen var tilpasset en professionel musiker. Sideløbende komponeredes der især efter 1770 kammermusik for professionelle. Kammermusikkens karakter og attitude blev dermed mere forfinet, individualiseret og seriøs, og den henvendte sig til en lille kreds i kammeret med en intim, ekspressiv atmosfære.

På Haydns tid forestillede man sig ligefrem kammermusik som en konversation mellem ligesindede, en opfattelse, der passede til oplysningstidens idealer. Et publikum var ikke nødvendigt, for man spillede primært med og for hinanden. Eventuelle tilhørere blev mødt med både appel og af krav, og musikken var mere for kenderen end for liebhaveren. Et kendetegn for meget af Haydns musik er en humor, som kan give sig til kende på mange måder. Nogle gange er den alment tilgængelig, for liebhaveren, og andre gange er den mere indforstået, for kenderen.

Haydn komponerede i hundredvis af kammermusikværker for utallige besætninger, men siden Haydn har strygekvartetten stået som noget særligt, en forfinet, intellektuel genre.

Haydns opus 5 udgør seks kvartetter for fløjte, violin, bratsch og cello, udgivet tidligst af Johann Julius Hummel i Amsterdam i 1767 eller 1768. Ingen af Haydns originalmanuskripter til disse værker er overleverede, og undersøgelser har vist, at i hvert fald et par af dem ikke er ægte, altså skrevet af an-

tre komponister. Udgivelsen i Amsterdam kan være sket bag Haydns ryg, og udgiveren har formodentlig af salgsmæssige grunde inkluderet ikke-autentiske værker. Hvis den teori er korrekt, viser den, at Haydn allerede da var et stort navn.

Fløjtekvartet no. 2 i G-dur (Hob. II: G4) regnes dog som et ægte værk af Haydn, og som hovedparten af de kammermusikalske værker på denne tid er også den komponeret i fire satser. Dog er midtersatserne byttet om i den forstand, at andensatsen er en menuet og tredjesatsen en adagio.

Alle fire satser er skrevet i todelt form, hvor begge halvdele repeteres. Dette valg af form afspejler et noget arkaisk stiltræk, som rækker tilbage til barokkens utallige dansesatser i bl.a. suiter og sonater. I nogle sammenhænge omtales kvartetterne i opus 5 som divertimenti, der netop typisk var bygget op af enkle danseagtige satser. Især finalen har en let dansekarakter.

Claude Debussy (1862-1918) er hovedskikkelsen i den musikalske stilperiode, ca. 1890-1910, der allerede i samtiden blev kaldt impressionismen, en betegnelse, der kun til en vis grad er dækkende for Debussys rigt facetterede musik. Hans mest rendyrkede impressionistiske fase i 1890'erne omfatter orkesterværkerne *Prélude à l'après-midi d'un faune* (1894) og *Nocturnes*, operaen *Pelléas et Mélisande*, de kendte klaverværker *Suite Bergamasque*, *Pour le piano* og *Estampes*, strygekvartetten i g-mol samt sangene *Chansons de Bilitis*.

Impressionistisk musik er måske i det hele taget en lidt unøjagtig betegnelse. Lånt fra den samtidige og nyskabende franske malerkunst dækker den over en form for programmusik, der ikke som i romantikken søger at udtrykke dybe følelser eller at fortælle en historie, men som snarere vil vække en stemning, en atmosfære.

Debussy har længe været kendt for især sine klaverværker, hvor hans særlige stil udfolder sig tydeligt, mens orkesterværkerne en overgang var lidt undervurderede. Han er blevet kaldt en mester i klang-variationer, og dette fænomen høres i både klaver- og orkesterværkerne.

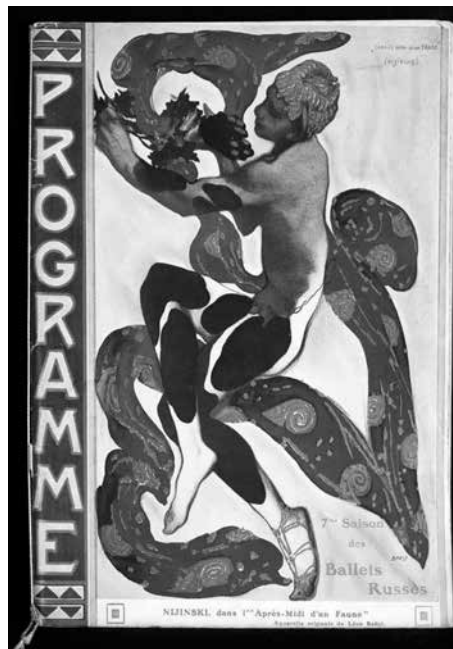
Det stilistiske udgangspunkt for Debussy var bl.a. Chopin, den franske salonmusik og Wagner. Han besøgte Bayreuth

et par gange i 1888-89, men tog senere afstand fra den tyske romantiks ideologiske kunstværk. Afgørende impulser fik han senere fra Musorgskij, den ældre franske tastemusik (Rameau og Couperin) og ikke mindst den javanesiske gamelan-musik, som han mødte under verdensudstillingen i Paris 1889. I denne fremmedartede slagtpøjsmusik opdagede han en række stiltræk, som var meget forskellige fra den vesteuropæiske tradition, og som inspirerede ham til sin egen stilfærdige musikalske revolution.

Som følge heraf kom Debussy hurtigt til at stå noget isoleret i det franske musikliv, og i opposition til de mere romantisk orienterede "traditionalister". I 1887 bebrejdede disse ham for de følelsesbetonede farver i hans musik og kritiserede det som en "vag impressionisme".

Egentlig var Debussy ikke stærkt engageret i tidens teoretiske, ideologiske eller æstetiske problemer. Han opfattede sig i et vist omfang som symbolist (hvor en irrationel atmosfære sættes op imod rationel naturalisme), og hans nærmeste omgangskreds bestod af Baudelaire, Verlaine og Mallarmé.

Den moderne, impressionistiske musik indledtes i 1894 med Debussys orke-

Tegning af Nijinskij som Faunen

sterværk *Prélude à l'après-midi d'un faune* (*Præludium til en fauns eftermiddag*). Tilbage i 1865-67 havde Stéphane Mallarmé skrevet det symbolistiske digt om faunen. Mallarmé holdt "tirsdags-saloner" i sit hjem, hvor også Debussy kom, og digteren opfordrede omkring 1890 komponisten til at skrive musik til dette digt.

Historien følger en klassisk arkaiserende fortælling. En ung faun vågner op, møder nogle nymfer, flirter med dem og forsøger forgæves at fange dem. Indholdet var af utilsløret seksuel karakter, hvilket var usædvanligt for sin tid.

At den musikalske komposition blev kaldt *Præludium* skyldes, at Debussy oprindeligt havde planlagt en suite i tre satser (*Præludium*, *Interludium* og *Parafrase*), men kun første sats blev fuldført. Musikken følger en enkelt ABCA'-form med tre centrale motiver i en ret kompliceret tonal disposition. I begyndelsen skal man lægge mærke til et impressionistisk træk, hvor komponisten med fløjtens melodi forsøger at ophæve metrik og rytme (motivet gentages adskillige gange). Fløjten giver associationer til en hyrdeidyl, en pastorale. Der er også citater fra Wagners *Tristan og Isolde*, men de er sværere at fange, og den kærlighed Debussy søger at gengive, stammer ikke fra Wagners tragiske og patetiske *Liebeshod*-univers men er slet og ret faunens erotiske længsel. I originalmanuskriptet havde Debussy skrevet en slags programnote:

Musikken til dette prælude er en meget fri illustration af Mallarmés smukke digt. Den ønsker ikke at genfortælle dette digt, men vil antyde de forskellige stemninger, i hvilke faunens begær udfolder sig og faunens drømme denne hede eftermiddag. Træt af at forfølge de klagende nymfer og skræmte najader, hengiver han sig til en vellystig søvn, der levendegør drømmen om et begær, der omsider realiseres: Den fuldstændige besiddelse af hele naturen.

I et brev til Mallarmé kaldte Debussy sin musik for: ... *de arabesquer, som en måske forkastelig stolthed indbilder mig er dikteret af Deres fauns fløjte*. Mallarmé svarede: *Deres illustration af "L'après-midi d'un faune" udgør ingen dissonans med min tekst, tværtimod når den længere ud i længslen og lyset med finhed, med ængstelse, med rigdom*.

Mallarmés digt og Debussys musik inspirerede nogle år senere den russiske danser og koreograf Vaslav Nijinskij til at skabe en ballet til *Ballets Russes*. Den blev førsteopført i Paris i 1912 med Nijinskij selv i titelrollen. Der blev i modsætning til den klassiske stil danset på bare fødder (Nijinskij og Ballet Russes uropførte året efter Stravinskij's ballet *Le sacre du printemps* og var med denne historiske begivenhed med til at markere den tidlige musikalske modernismes fødsel. Debussy og Stravinskij var alle deres musikalske forskelligheder til trods gode venner).

Impressionismen var i sin tid revolutionerende, men dens stilfærdige vellyd skjuler dette faktum, for det er en musik, som de fleste værdsætter. Hvad der i det tidlige 20. århundrede skete med den nye musik kan ikke tænkes uden Debussy, hvilket nok ville have overrasket komponisten selv, for han var aldrig aggressiv eller radikal overfor

traditionen. Debussys stærkt personlige musikstil lod sig ikke videreføre direkte, men den musikalske impressionisme kom til at øve afgørende indflydelse på de betydeligste komponister i første halvdel af det 20. århundrede og bliver derved samtidig modernismens egentlige udgangspunkt. Også jazz-, film- og populærmusikken har optaget nogle af impressionismens virkemidler i sig.

Hvordan opfører man et orkesterværk på en kammermusikfestival? Jo, man studerer orkesterpartituret grundigt og sammenholder det med Nikolay Platanovs version for fløjte og klaver, hvorpå en fløjtenist, en bratschist og en pianist sætter sig sammen og arrangerer en ny trio-version ...

Antonín Dvořák, Prag 1897

Antonín Dvořák (1841-1904) hører sammen med Bedrich Smetana (1824-84) og Leoš Janáček (1854-1928) til de væsentligste nationale tjekkiske komponister. Dvořák kom ikke fra en musikerfamilie (hans farfar og far var slagtere), men med sit åbenlyse talent blev han i 1857 optaget på Prags Orgelskole, hvor han udoover organist også blev en habil violinist og bratschist. Herefter arbejdede Dvořák nogle år som orkestermusiker, og stiftede bl.a. bekendtskab med Wagners musik.

Dvořáks vej til en international komponistkarriere var givetvis ikke blevet den samme uden Johannes Brahms' mellem-

komst. De to komponisters veje kryd- sedes første gang i 1874, hvor Dvořák havde indsendt en række kompositi- oner i håb om et østrigsk statslegat. I dommerkomiteen sad bl.a. Brahms, og Dvořák vandt et legat på 400 guldflo- riner. Brahms var et par år senere med til at udgive den da ukendte kompo- nists musik, og Brahms må regnes som Dvořáks vigtigste støtte og hovedman- den bag hans fremgang. Med inddragel- se af bl.a. folkemusikalske elementer skabte Dvořák en ægte national kunst, som i løbet af nogle år også gjorde ham verdensberømt.

I dag nyder Dvořáks musik stor anseelse i såvel koncertsalen, teatret, kirken og "kammeret". Især symfonierne 7, 8 og 9 samt de slaviske danse spilles hyppigt, og hans cellokoncert udgør et af gen- rens højdepunkter. Operaen *Rusalka* og korværket *Stabat mater* høres jævnligt.

Listen over Dvořáks kammermusik er omfattende, og de mere end 40 vær- ker tæller bl.a. 14 strygekvartetter, tre strygekvintetter, en strygesekstet, fire klavertrioer, to klaverkvartetter, to kla- verkvintetter samt flere sonater for so- loinstrument og klaver. Disse værker ny- der en helt særlig status og kunstnerisk anseelse, hvilket har medført, at Dvořák regnes for en af senromantikens væ- sentligste kammermusikkomponister.

Efter en succesfuld periode med man- ge bestillingsværker og koncertrejser forsøgte Dvořák i 1887 at holde lidt fri. Han afstod fra nye bestillinger og gav sig i stedet tid til at gennemgå nogle af sine tidligere værker. Samme forår hav- de han med stor succes fået genopført sine *Symfoniske Variationer*. Værket hav- de ligget urørt i ti år, og han fik lyst til at se nærmere på andre, ældre komposi- tioner, herunder et antal kammermusik- værker, som det måske var værd at revi- dere. Dvořák måtte ligefrem bede en af sine venner om en kopi af sin første kla- verkvintet fra 1872, da han havde fået sin egen original væk: *For tiden er jeg ved at gennemse mine tidligere "synder", og jeg vil nu – her efter 15 år – meget gerne gense kvintetten*. Gensynet førte i dette tilfælde ikke til en revision men en helt ny komposition, og lighederne mellem de to klaverkvintetter begrænser sig til toneart og instrumentation.

I løbet af seks uger i efteråret 1887 hav- de Dvořák komponeret det nye værk, klaverkvintet i A-dur opus 81. Mens den tidlige klaverkvintet ikke har opnået no- gen nævneværdig plads på repertoire, regnes opus 81 som et af genrens højde- punkter på linje med klaverkvintetter af Schumann, Brahms og Sjostakovitj.

Klaverkvintetten har fire satser, og som så ofte rummer værket træk fra den

tjekkiske folkemusik i form af danse og sange. Men alle melodierne menes at være Dvořáks egne kompositioner og altså ikke originale folkemelodier. Op- rindelig var de to mellemsatser uden de folkemusikalske betegnelser *Dumka* og *Furiant*, men da værket blev tilegnet en vigtig beskytter af tjekkisk sprog og kul- tur, ændrede Dvořák satsbetegnelserne.

I førstesatsen lægger celloen ud med en rolig melodi, kun akkompagneret af klaveret, men efter ganske kort tid sæt- ter alle ind med en hurtig og dramatisk musik, som dog atter og atter veksler mellem det dramatiske og det lyriske, mellem energisk aktivitet og mere ro- lig dvælen. Også den harmoniske puls er en aktiv del af de meget raske skift i karakter.

Den lange andensats er blevet beteg- net som værkets "lyriske hjerte". Dens karakter er som en dumka, en slavisk (men oprindelig ukrainsk) folkesang, som Dvořák anvender i adskillige vær- ker. Dumkaen er bl.a. karakteriseret ved store kontraster, som pludselige skift mellem melankoli og overstrømmende fryd, og samtidige temposkift. Satsen er i rondoform – ABACABA – med A som de tilbagevendende melankolske eller elegiske dele, hvor især den mørkfarvede bratsch bærer de melodiske linjer, mens B og særligt C er hurtige og livlige partier.

Også i den ganske korte tredjesats inddrager Dvořák folke-musik i form af en *furiant*, som er en dans fra Bøhmen, selvom satsen mangler de karakteristiske skift mellem to- og tredelt taktart. Formen er en *scherzo* med trio, hvor trioen danner kontrast. Satsen accelererer, slutter aggressivt og bereder vejen for den afsluttende sats.

Finalen er en let og åndfuld rondo-sats fuld af musikalske påfund og idéer. En virkningsfuld idé er at lade temaer og melodier slutte åbent, så den ene melodi fører videre til den næste. Satsen rummer passager med både fuga og koral og munder ud i en overstrømmende slutning med pentatonik, som er blevet sammenlignet med stilen fra Dvořáks senere værker komponeret under tiden i Amerika (1892-95).

Dvořáks klaverkvintet opus 81 blev uropført i Prag den 6. januar 1888 i en tjekkisk kunstnerforening, og den blev straks en succes. Flere opførelser i Prag fulgte hurtigt, og den 14. februar hørte Tjajkovskij værket og roste det. I Wien gik det anderledes, idet en planlagt koncert i marts med den berømte Rosé kvartet måtte aflyses efter pres fra den konservative østrigske presse. De politiske spændinger mellem det habsburgske centralstyre i Wien og den tjekkiske minoritet forgiftede i perioder kulturlivet i hovedstaden. Først i november 1890 og efter måneders triumf rundt om i Europa blev klaverkvintetten spillet i Wien. Her blev den rost af bl.a. Eduard Hanslick, en af tidens mest toneangivende musikskribenter, som af al magt søgte at trække værket ud af de betændte diskussioner om national (dvs. tjekkisk) musik og i stedet fokusere på dets kunstnerisk-musikalske kvaliteter.

Dvořáks tyske forlag Simrock var meget villige til at udgive den nye klaverkvintet, da det var langt mere lukrativt at udgive kammermusik end f.eks. symfonier. Men netop Dvořáks egen betoning af det tjekkisk nationale – med den ønskede

ændring af satsbetegnelserne og inkludering af de tjekkiske titler – førte til en mindre tvist. Som tjekkisk nationalromantiker kæmpede han for, at hans værker generelt skulle udgives også med tjekkiske titler, foruden de tyske. Med tiden fik han sin vilje.

I dag – mere end 100 år efter opløsningen af det habsburgske dobbeltmonarki – spekulerer ingen længere over datidens skarpe nationale og politiske polarisering, og vi kan fordomsfrit glæde os over et værk, som unægtelig har wienerklassiske rødder, samtidig med at det er influeret af tjekkisk folkløse.

Tjekkisk frimærke udgivet i anledning af Dvořáks 175 års dag

NORDISK FOLKECENTER F. VEDV. ENERGI

SØNDAG DEN 22. AUGUST KL. 15.00

Love and Life from the Mediterranean and Beyond

Musik der spænder over mere end 400 år.

En virkelig varieret koncert

- fransk og spansk renæssance

- "musique de caractère"

- Musik inspireret af impressionisme, poesi, dans, madrigaler, motetter og hoquets.....

Sara Taboada, sopran, klarinet og basklarinet

Aleksandra Dzenisenia, cimbalom

THISTED KIRKE, 7700 THISTED

SØNDAG DEN 22. AUGUST KL. 19.30

Richard Strauss (1864-1947)

Variationer over 'Das Dirndl is herb auf mi' for strygetrio,
TrV 109 (1882)

violin: Manuel Maria De Almeida-Ferrer

bratsch: Lucas Blekeberg

cello: Joan Rochet Piñol

Programnote, se side 13

Vagn Holmboe (1909-96)

Strygetrio *Gioco*, op. 155 (1983)

1. Allegro con brio
2. Andante con moto
3. Adagio
4. Allegro con vivezza

violin: Lucie Krotilová

bratsch: Jungmin Lim

cello: Clara Abel

Programnote, se siderne 14-15

Jean Sibelius (1865-1957)

Strygetrio i g-mol

violin: Manuel Maria De Almeida-Ferrer

bratsch: Lucas Blekeberg

cello: Joan Rochet Piñol

Programnote, se siderne 15-16

Anders Brødsgaard (f. 1955)

Trio i to afdelinger, komponeret til festivalen

Gemini I

Agitato

violin: Lucie Krotilová

bratsch: Jungmin Lim

cello: Clara Abel

Gemini II

Calmo

violin: Manuel Maria De Almeida-Ferrer

bratsch: Lucas Blekeberg

cello: Joan Rochet Piñol

Programnote, se side 17

Franz Schubert (1797-1828)

Strygetrio i B-dur, D471

1. Allegro

violin: Lucie Krotilová

bratsch: Jungmin Lim

cello: Clara Abel

Programnote, se siderne 18-19

VESTERVIG KIRKE, 7770 VESTERVIG TIRSDAG DEN 24. AUGUST KL. 19.30

J.S Bach (1685-1750)

Partita i a-mol for solofløjte, BWV 1013

1. Allemande
- 2 Corrente
3. Sarabande
4. Bourrée

fløjte: Craig Goodman

Erwin Schulhoff(1894-1942)

Strygesekstet (1920-24)

1. Allegro risoluto
2. Tranquillo (Andante)
3. Burlesca
4. Molto adagio

violin 1: Jeremy Lap Hei Hao
violin 2: Juliette Greer
bratsch 1: Madison Marshall
bratsch 2: Jungmin Lim
cello 1: Alexander Gebert
cello 2: Clara Abel

---Pause---

Johannes Brahms (1833-97)

Strygesekstet i G-dur, op. 36

1. Allegro non troppo
2. Scherzo–Allegro non troppo–Presto giocoso
3. Adagio
4. Poco allegro

violin 1: Juliette Greer
violin 2: Jeremy Lap Hei Hao
bratsch 1: Jungmin Lim
bratsch 2: Madison Marshall
cello 1: Clara Abel
cello 2: Alexander Gebert

Yui Sakagoshi, Vestervig Kirke 2019

Johann Sebastian Bach (1685-1750) var en af senbarokkens allerstørste komponister. Han virkede det meste af sit liv som organist og kantor og komponerede derfor i meget stort omfang kirke-musik, herunder orgelmusik, kantater, passioner og oratorier. Bach skrev dog også en del verdslig musik, bl.a. en række værker for forskellige soloinstrumenter.

I årene 1717-23 var Bach ansat som kapelmester i Cöthen, hvor hoffet var calvinistisk, og de kirkemusikalske forpligtelser derfor var beskedne. Disse seks år var den eneste længere periode i Bachs karriere, hvor den verdslige musik stod centralt. Her komponerede han således suiter og ganske meget anden musik for cembalo, foruden første bind af *Das Wohltemperierte Klavier* samt koncerter og kammermusikværker.

Bach skrev også en del suiter, sonater og partitaer for soloviolin og solocello, men Partita i a-mol for solofløjte er Bachs eneste af sin slags. De nævnte genrer indeholder overvejende stiliserede dansesatser, og oprindeligt var en partita et værk for en solist, men på Bachs tid dækkede en partita og en suite stort set over det samme.

Kompositionstidspunktet for Partita i a-mol kendes ikke. At dømme efter den

avancerede og krævende spilleteknik er den dog formodentlig skrevet først i 1720'erne, måske mens Bach stadig var i Cöthen, måske efter han i 1723 var rejst til Leipzig. Værket er kun kendt fra et anonymt 1700-talsmanuskript, hvor det benævnes "Solo p[our une] flûte traversière par J. S. Bach". Titlen Partita stammer således fra moderne udgivelser.

I 1720'erne var tværfløjten et instrument under hastig udvikling. Den var samlet af tre-fire enkeltdele, og nogle af dem kunne udskiftes med kortere eller længere dele, så instrumentet på den måde kunne omformes til en lysere eller dybere fløjte. Barokkens tværfløjter kaldes nu om dage gerne for traversfløjter, og de var alle fremstillet af træ. Moderne instrumenter kaldes tværfløjter og tilhører stadig træblæserne, selv om de som regel er fremstillet af metal. De bygges i mange størrelser men har nu om dage ikke udskiftelige dele.

De fire satser i partitaen er alle stiliserede danse.

Dengang dansesatserne i en suite endnu var funktionel danse-musik, var de gerne samlet i satspar med først en rolig skridtdans i to-delt taktart, efterfulgt af en hurtig, tredelt springdans. Dette formprincip fortsatte længe efter, at dansene blev stiliserede. *Allemande* og *corrente* er et sådant oprindeligt par.

Denne suite lader solisten vise alle sine tekniske færdigheder med hurtige fin-gerskift, store spring og fraseringer, som kræver meget hurtig vejtrækning.

Traversfløjten var 1700-tallets modeinstrument, og tidens førende virtuos var Johann Joachim Quantz (1697-1773). Han var ansat ved det preussiske hof i Berlin hos Frederik den Store, som selv både spillede og komponerede for traversfløjten. Ifølge Quantz skulle en fløjtenist ikke blot have læber, tunge og fingre på det rette sted, han måtte også "udvikle sin smag".

Ved samme hof var Bachs søn, Carl Philipp Emanuel Bach (1714-88), ansat som hofcembalist. Bach besøgte i maj 1747 sønnen i Berlin (Potsdam) og fik ved den anledning også foretræde for kongen, som udfordrede den berømte, ældre musiker til at improvisere over et tema, kongen selv havde komponeret. Det førte nogle måneder senere til udgivelsen af *Das musikalische Opfer*, en samling med flere ret forskellige satser, alle komponeret over det kongelige tema og afsluttende med en trionsonate, hvor et af melodiinstrumenterne selvfølgelig var kongens eget, traversfløjten.

Erwin Schulhoff (1894-1942) var en tjekkisk koncertpianist og komponist. Han blev født i 1894 i Prag i en tysk-jødisk familie og tilhørte den generation af europæiske musikere, hvis karriere blev brat afbrudt af det tyske naziregime, og hvis værker nu sjældent opføres. Han døde i tysk fangenskab i 1942.

Opmuntret af Dvořák begyndte Schulhoff i 1904 som 10-årig på konservatoriet i Prag med klaver og komposition. Senere studerede han i Wien, Leipzig og Köln.

Under Første Verdenskrig kæmpede han i den østrig-ungarske hær på bl.a. den russiske front og blev såret flere gange. Krigen gjorde Schulhoff vred og desillusioneret, og musikalsk vendte han sig fra sine oprindelige efter-

senromantiske inspirationskilder, Claude Debussy, Richard Strauss og Alexander Skriabin.

Efter krigen boede Schulhoff nogle år med en søster i Dresden og færdedes blandt venstreorienterede kunstnere. Musikalsk vakttes interessen for Schönberg, Berg og Webern, og han satte sig for at promovere tidens nyeste musik. Også den tyske dadaisme tiltrak ham, og sammen med kunstneren Georg Grosz rejste han til Berlin for at skabe et musikalsk modstykke til Grosz' groteske malerier. Gennem Grosz blev han introduceret til amerikansk ragtime, dansemusik og jazz, og især jazzen blev en varig inspirationskilde for Schulhoff. Den tyske ekspressionisme vendte han ryggen for i stedet at blande stilelementer fra den amerikanske musik med den nye franske neoklassicisme og med slaviske folkemusik.

Dette radikale stilskeft faldt sammen med, at han i 1923 efter den tyske hyperinflation og familiens fallit måtte vende tilbage til Prag. Traktaterne efter Første Verdenskrig førte til mange nye nationer, bl.a. Tjekkioslovakiet (1918), og i Prag opstod en stadig mere anspændt atmosfære mellem tjekkisk og tysk musikkultur. Selvom Schulhoff tilhørte den tysktalende del, som nu måtte vige, arbejdede han sammen med

kolleger fra begge sider, og 1920'erne var generelt succesfyldte år for ham med udgivelser samt koncerter og opførelser overalt i Europa.

Gennem 1930'erne gjorde den dramatisk voksende antisemitisme situationen stadigt vanskeligere for Schulhoff med forbud mod opførelser i Tyskland, kontraktbrud med udgiveren og alvorlige problemer i familieliv og økonomi. Samtidig engagerede han sig i marxisme og sovjetkommunismen. I 1932 komponerede han en kantate med tekster fra det kommunistiske manifest, og året efter besøgte han med en teatergruppe Sovjetunionen og gav flere koncerter.

Som kommunistisk jøde blev tilværelsen meget risikabel efter den tyske invasion af Tjekkioslovakiet i 1938 og verdenskrigens udbrud året efter. Sovjetunionen var nu hans eneste mulighed for flugt, men selv med nyerhvervede sovjetiske statsborgerskaber til sig selv og sin familie, forsvandt den mulighed efter det tyske angreb på Sovjet den 22. juni 1941. Schulhoff blev arresteret allerede dagen efter.

Til forskel fra andre kendte tjekkeske kulturpersonligheder, som blev sendt til Theresienstadt, blev Schulhoff som sovjetisk statsborger sendt til Wülzburg i Bayern, her fortsatte han med at kom-

ponere, indtil han i august 1942 døde af tuberkulose.

Ved den tyske invasion af Tjekkosllovakiet i 1939 var Schulhoff på et karrieremæssigt højdepunkt, veletableret og respekteret. Selvom han i 1920'erne og 30'erne var en af de mest populære tjekkiske komponister, forsvandt han efter sin tragiske død ud af musikhistorien. I de senere år er Schulhoffs værker heldigvis igen dukket op både på koncertplakater og i pladekatalogerne.

Schulhoff var en frugtbar og mange-facetteret kreativ kunstner, hvis værk rummer et stort opbud af stilarter og påvirkninger. Hans stil er især i de yngre år præget af en distanceret selvironi, f.eks. i *Fünf Pittoresken* fra 1919, hvor den tredje, *In Futurum*, kun indeholder pauser (Schulhoff foregriber dermed John Cages ikoniske 4:33 med mere end 30 år). Hans senere arbejder bærer derimod præg af en uanfægtet social-realistisk alvor.

Hans værker omfatter bl.a. seks symfonier i meget sammensat stil (plus to ufuldendte), to operaer, to balletter, en klaverkoncert og et jazzatorium. Hertil kommer ca. 15 kammermusikværker, overvejende fra 1920'erne, bl.a. tre strygekvartetter, en strygestet samt sonater for violin, cello,

saxofon og fløjte. Det fremføres flere steder, at det tilsyneladende var i kammermusikværkerne, Schulhoff arbejdede mest afslappet, innovativt og åndfuldt. Hans velfungerende referencer til folkemusik har stiltræk tilfælles med både Janáček og Bartók.

Strygesekstetten for to violiner, to bratscher, og to celli er komponeret i årene 1920-24. Førstesatsen er fra 1920, mens de efterfølgende tre satser først blev færdige i 1924 efter Schulhoffs tilbagevenden til Prag. Værket er tilegnet Francis Poulenc, og selv om de to ikke kendte hinanden personligt, var Schulhoff uden tvivl bekendt med dele af Poulencs musik.

Uropførelsen fandt sted ved Donaueschingeren Festivalen i 1924 (denne festival blev grundlagt få år tidligere, i 1921, og er stadig en af de mest prestigefyldte festivaler for ny musik). Ingen ringere end brødrene Paul og Rudolf Hindemith spillede henholdsvis 2. bratsch og 2. cello. Sekstetten blev sendt til udgivelse efter premieren, men tilbagekaldt for at blive revideret. Revisionerne blev dog aldrig til noget, og formodentlig blev sekstetten ikke genopført mens Schulhoff levede.

De fire satser følger næsten det sædvanlige mønster – fraset sidstesatsen, som er

endog meget langsom, mørk og dystert. Det er en tæt, atonal musik med en inciterende og betagende udtrykskraft med stiltræk og musikalitet fra både Bartoks ubønhørlige energi og Schönbergs depraverede ekspressionisme.

Sekstetten blev trykt som studiepartitur i 1978 (altså uden stemmer), og gennem 1980'erne gjorde violinisten Gidon Kremer et stort arbejde for, at udbrede kendskabet til værket.

Johannes Brahms 1960

Johannes Brahms (1833-97) var lige som den lidt yngre Antonín Dvořák (1841-1904) en hovedskikkelse i den sene romantik. De komponerede begge væsentlige og højt skattede symfonier og kammermusik, og de var både professionelt og venskabeligt knyttet til hinanden. Endvidere var deres beundring og respekt for den wienerklassiske arv af grundlæggende betydning – ikke mindst for deres kammermusik. En markant forskel var deres rolle i det europæiske musikliv, hvor Brahms – efter allerede fra ganske ung at være udråbt som viderefører af den klassiske arv og siden bosat i Wien – indtog en central placering som en af fortalene for den såkaldte gammeltyske eller klassicistiske linje.

Brahms blev født i Hamburg som søn af en kontrabassist. Hurtigt blev klaveret hans foretrukne instrument, og fra 1846 modtog han undervisning i teori og komposition. Året 1848 markerer to vigtige begivenheder: En succesfuld debut som pianist og mødet med den ungarske violinist Ede Reményi, som lærte Brahms *czárdás* og *alla zingarese*-stilen. Sammen drog de i 1850 på turné og mødte bl.a. violinisten Joseph Joachim, som siden blev Brahms' meget gode ven, men de gæstede også den feterede klavervirtuos Franz Liszt, der efter årtier som turnerende virtuos nu havde slået sig ned som kapelmester i Weimar. Liszt var et ledende medlem af den såkaldte nytyske skole, med programmusik som den vigtigste mission. I modsætning hertil stod de romantiske klassicister, der vedgik sig arven fra wienerklassikken på en mere direkte måde, hvilket bl.a. fik aldeles afgørende betydning for den romantiske kammermusik (der blev stort set ikke komponeret programmatisk kammermusik). Besøget hos Liszt i Weimar overbeviste Brahms om, at han som musiker ikke kunne identificere sig med programmusikkens idealer og intentioner.

Som 20-årig mødte han i 1853 Robert Schumann. Denne blev dybt betaget af den unge mands kompositioner og klaverspil og skrev en lang, profetisk artikel

i *Neue Zeitschrift für Musik*. Dette skulderklap fra en af musiklivets allerstørste autoriteter blev både en forpligtelse og en byrde. Snart fulgte de første udgivelser, bl.a. en klavertrio i H-dur. I 1862 rejste Brahms til Wien, hvor han forblev til sin død. Brahms udgav 24 kammermusikværker, heraf tre klavertrioer, men på baggrund af hans hårde selvkritik vurderes det, at de 24 værker kun udgør omkring en fjerdedel af hans samlede kammermusikalske arbejder. På et sent tidspunkt i sit liv tilintetgjorde han et ukendt antal værker.

Johannes Brahms' strygesekstet i G-dur stammer fra årene 1864-65. En strygesekstet kan instrumenteres på forskellig vis, men Brahms valgte den mest almindelige med to violiner, to bratscher og to celli. Hvis man sammenligner med den traditionelle strygekvartet, er de to dybeste instrumenter fordoblede, hvilket alt andet lige giver en mørkere, tættere klang.

Brahms komponerede det meste af værket i ro og mag ude på landet, og hans tanker har tilsyneladende kredset en del om en ung kvinde, Agathe von Siebold. Nogle år forinden i 1859 havde de to kortvarigt været forlovet, men havde altså brudt med hinanden. Brahms kunne ikke få hende ud af tankerne og skrev flere breve til hende, men forgæ-

ves. Langt senere betroede Brahms over for en nær ven, at Agathe havde været han sidste store kærlighed – Brahms forblev ugift. Hvordan dukker Agathe så op i dette værk? Jo, i takt 162-168 dukker tonerækken a-g-a-h-e op (bogstavet t kunne han ikke gengive). Nok var Brahms som nævnt kritisk over for programmusikken, men en lille "skjult kode", et musikalsk kryptogram, har den ulykkeligt forelskede komponist alligevel ikke kunne modstå fristelsen til at inkludere.

The image shows a musical score for six instruments: Violin 1, Violin 2, Viola 1, Viola 2, Violoncello 1, and Violoncello 2. The score is in 3/4 time and features a key signature of one sharp (F#). The measures shown are 160, 165, and 170. The 'Agathe' motif, 'A G A H E', is highlighted in blue letters above the notes in measures 162-168. Red arrows point to the notes in the Violin 1 and Viola 1 staves. Performance markings include 'pizz.' (pizzicato) and 'arco' (arco). The score is marked with a forte 'f' dynamic.

Sekstetten blev uropført i Boston, USA, i oktober 1865 og senere samme år spillet i Zürich. Værket har fire satser, hvor scherzoen og den langsomme sats er "byttet om" i forhold til normal praksis. Overalt i musikken kan man glæde sig over Brahms' enestående musikalske håndværk, hans forståelse og sans for kontrapunkt, variation mv., som beånder og beriger melodik, harmonik og form.

VIBORG MUSIKSAL, 8800 VIBORG

TIRSDAG DEN 24. AUGUST KL. 19.30

Herman D. Koppel (1908-98)

Klaverkvintet, op. 57

1. Allegro con brio
2. Andante con molto espressione
3. Allegro moderato, con leggerezza

violin 1: Ayin Son
violin 2: Annette von Hehn
bratsch: Lucas Blekeberg
cello: Megan Yip
klaver: Daniel Blumenthal

Joseph Haydn (1732-1809)

Strygekvartet i F-dur, op. 50, nr. 5, Hob. III:48

Der Traum (Drømmen)

1. Presto assai
2. Menuetto
3. Adagio sempre piano
4. Presto assai

violin 1: Annette von Hehn
violin 2: Ayin Son
bratsch: Lucas Blekeberg
cello: Megan Yip

Se omtale af Haydn på side 28

Johannes Brahms (1833-97)

Klavertrio i c-mol, op. 101

1. Allegro energico
2. Presto non assai
3. Andante grazioso
4. Allegro molto

violin: Lucie Krotilová
cello: Joan Rochet Piñol
klaver: Maddalena Giacomuzzi

Bojan Krtinić, Daniel Blumenthal og Kenny Lee, Viborg 2017

---PAUSE---

Herman D. (David) Koppel (1908-98) var pianist, komponist og en af sin tids store danske musikerpersonligheder. Koppel blev født i København i 1908, året efter at hans forældre var emigreret fra Polen til Danmark. De var fattige, men arbejdssomme og ambitiøse, og hurtigt blev der anskaffet et klaver, så Herman kunne blive pianist. Som 17-årig kom han på musik-konservatoriet, hvor han efter sin optagelsesprøve fik lov at spille et af sine egne stykker for Carl Nielsen. Det blev begyndelsen på en tæt forbindelse til Nielsen og hans musik. Koppel blev uddannet i det konservative klassiske repertoire, hvor man styrede udenom både den virtuose romantiske musik og Debussy og andre moderne komponister med undtagelse af Carl Nielsen.

I studieårene mødte Koppel bl.a. Bernhard Christensen, som introducerede ham for jazzen, og efter Carl Niensens død i 1931 rykkede Koppel tættere ind til det kulturradikale miljø i København, sammen med komponister som Finn Høffding, Jørgen Bentzon og Knudaage Riisager.

I 1930'erne markerede Koppel sig som en fremtrædende fortolker af det klassisk-romantiske repertoire. Desuden gjorde han en stor indsats for samtidens musik, et arbejde han videreførte efter krigen. Han blev også hurtigt en central komponist fra den unge generation. Nogen formel komponistuddannelse havde Koppel ikke fået, men han videreførte de klassiske genrer som symfoni, koncert og kammermusik.

På flere måder tog Koppel i disse år afstand fra de ældre idealer og fra sin traditionsbundne jødiske baggrund. Musikalsk søgte han ny inspiration hos Stravinskij, Bartók og Prokofiev, men han arbejdede også med pædagogisk brugsmusik, jazz og med teater-, film- og revymusik. Fra Kjeld Abells skuespil *Melodien der blev væk* (1935) har Koppels og Bernhard Christensens melodi til *Sangen om Larsen* usvækket bevaret sin popularitet.

Siden april 1940 havde samarbejdspolitikken mellem Danmark og den tyske besættelsesmagt sikret en nogenlunde tålelig dagligdag for flertallet af danskere, men i 1943 brød den sammen. Blandt de mange alvorlige følger var forfølgelsen af de danske jøder. Lykkeligvis nåede mange at flygte til Sverige, herunder familien Koppel.

De mange dramatiske hændelser og efterkrigstidens grupvækkende erkendelse af Holocaust satte sig dybe spor i Koppels liv og musik, bl.a. i vokalværker med gammeltestamentlige tekster som *Tre Davidssalmer* (1949), oratoriet *Moses* (1964) og *Requiem* (1966). De onde år havde – med Koppels egne ord – “som en fiksérvæske fremkaldt min jødiske identitet og skulde i min musik åbne en åre, der ikke blot var mig så godt som ukendt, men som jeg energisk havde fornægtet muligheden af.”

Tilbage i København formåede Koppel i efterkrigstiden at styrke sin position både som pianist, underviser (han var professor ved Det Kgl. Danske Musik-konservatorium fra 1955 til 1978), og komponist. Han fortsatte med at optræde flittigt i 1970'erne og 1980'erne, gav koncerter næsten til det sidste, og ved siden af det tidlige århundredes moderne klassikere havde han udvidet sit repertoire med impressionismen (Debussy og Ravel), ekspressionismen (Schönberg) samt 1960'ernes og 70'ernes avantgarde (Hans Werner Henze, Pierre Boulez og Luigi Nono).

Koppel modtog "stort set alle de hædersbevisninger dansk musikliv kan byde på".

Hans oeuvre tæller knap 300 værker, herunder syv symfonier (1931-61), tolv koncerter (heraf fire for klaver, 1931-1983), andre orkesterværker, et oratorium, et requiem, en opera, nogle værker for soloklaver og op mod 40 kammermusikværker, hvor *Sekstet for klaver og blæsere*, opus 36 (1942), *Ternio* for cello og klaver, opus 53 (1951) og Klaverkvintetten, opus 57 (1953) ofte har været opført. Med musik til i alt 29 film (bl.a. *Ditte Menneskebarn* og *Paw*) og musik til en række teaterforestillinger og hørespil nåede Koppel ud til et bredt publikum.

I 1960'erne gik bølgerne ofte højt, og tonen i musik- og kulturdebatten kunne være uforsonlig. Koppel var ikke en central deltager i diskussionerne, men hans arbejde som komponist blev alligevel påvirket. Fra at have skrevet mange stort anlagte værker, herunder symfonier, vendte han sig mod de mindre former som klaver- og kammermusik. Afvisende over for Darmstadt-modernismen var han dog ikke, og han afprøvede elementer fra tolvtonemusikken og serialismen: "Jeg har taget den inspiration til mig, som jeg kunne bruge, og som passede det værk, jeg arbejdede med. Altså ikke sådan, som det passede mig, men værket. For værket bestemmer stilen" sagde han i et interview med Dansk Musik Tidsskrift i 1981. Koppels sidste kompositioner er fra midten af 1990'erne.

Klaverkvintetten op. 57 stammer fra en meget travl periode i Koppels komponistvirke, med centrale værker i en fyldig og ekspressiv, quasi-romantisk stil som cellokoncerten fra 1952, den 5. symfoni fra 1955 samt denne Klaverkvintet op. 57. Koppel har udtalt, at han med klaverkvintetten ville "afrunde sin stil fra midten af 1930'erne", hvor hans store forbilleder var Brahms, Bartók og Carl Nielsen.

Klaverkvintetten blev komponeret i efteråret 1953, og den skriver sig ind i

en mere end 100 år gammel kammermusikalsk tradition. Koppel var tiltalt af den robusthed, der karakteriserer Brahms' musik, og som f.eks. kan iagttages i klaverkvintettens formopbygning, motivanvendelse og en udtryksfuldhed, som nok er moderne men også præget af traditionen.

Mange af Herman D. Koppels kammerværker blev skrevet til Koppel Kvartetten, som bl.a. talte hans lillebror, bratschisten Julius Koppel og dennes kone, violinistinden Else Marie Bruun. Den blev skrevet fra juni til december i 1953 på opfordring fra Koppel Kvartetten, og ved uropførelsen med Koppel Kvartetten spillede komponisten selv klaverstemmen, og efterfølgende blev værket indspillet på lp.

Hvor Koppel med hensyn til musikalsk form følger den klassiske tradition, er musikken ikke i en bestemt toneart. Den er dog ikke egentlig atonal eller polytonal men holder sig til nogle centrale toner, og lyder faktisk mere tonal end forventeligt. Værket er disponeret i tre satser.

På **Joseph Haydns** tid (1732-1809) udkom strygekvartetter gerne som et opusnummer. Kvartetterne fra opus 50 stammer fra 1787 og kaldes de *Preussiske Kvartetter*, idet de er tilegnet den preussiske kong Friedrich Wilhelm II, som var en habil amatør-cellist. Haydn havde forinden sendt kongen noderne til sine *Pariser-symfonier*, og kongen svarede med tak samt en guldring. Haydn solgte rettighederne til udgivelse af kvartetterne til Artaria i Wien og samtidig – som lidt af en økonomisk plattenslager – til den engelske udgiver William Forster. Et par af originalmanuskripterne kom på et tidspunkt via England til Australien, hvor de blev opdaget så sent som i 1982.

Hver af de seks kvartetter følger en standard disposition i fire satser: Hurtig – Langsom – Menuet – Hurtig. Hvor tidligere kvartetter havde været beregnet for et bredt publikum, regnes opus 50 for mere dybsindige, eksperimenterende og intellektuelle i karakteren.

Strygekvartet no. 40 i F-dur, opus 50, nr. 5, Hob. III:48, *Der Traum (Drømmen)* bærer sit tilnavn på grund af andensatsens karakter.

Johannes Brahms (1833-97) udgav tre klavertrioer, men komponerede derudover et ukendt antal, som alle blev brændt. Klavertrio no. 1 i H-dur opus 8 er skrevet allerede i 1854, men blev revideret 35 år senere. Fra hhv. 1882 og 1886 stammer klavertrioerne no. 2 i C-dur opus 87 og no. 3 i c-mol opus 101. Alle tre tilhører standardrepertoiret, og ingen andre komponister har på samme måde formået at forene denne ældre klassiske kammermusikalske genre med senromantikens tonesprog.

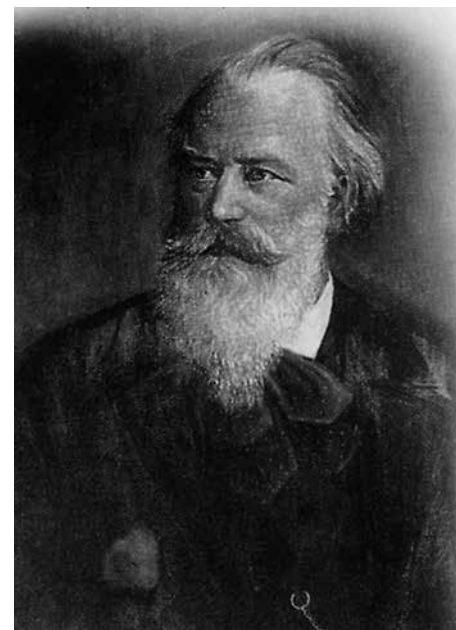
I sommeren 1886 var Brahms på ferie i Hofstetten i Schweiz, og klavertrioen i c-mol blev komponeret under opholdet. Det var i det hele taget et usædvanligt frugtbart år for den ellers uhyre selvkritiske og langsomt arbejdende komponist, og foruden klavertrioen skabte han en cellosonate, to violinsonater og et større antal sange.

Siden 1853, hvor Brahms som 20-årig første gang mødte Clara Schumann, havde de to udviklet et varmt, både personligt men også professionelt venskab. Clara Schumann, som i 1856 blev enke efter Robert Schumann, var en af tidens store koncertpianister, og Brahms rådførte sig gerne med hende om sine kompositioner. Om andensatsen, scherzoen, skrev Clara i sin dagbog:

Intet andet værk af Johannes har betaget

mig så fuldstændigt. Så ømt og blidt strømmer det i andensatsen, som er vidunderlig poetisk. Jeg er lykkeligere i aften, end jeg har været længe.

Klavertrioen blev spillet første gang den 20. december samme år med Brahms ved klaveret. Klavertrioen har fire satser, men de er ret kompakte, og hvor H-dur trioen f.eks. spiller næsten 40 minutter, er det samlede omfang af c-mol trioen kun godt 20 minutter.

Johannes Brahms (1833-97) var en klassisk orienteret senromantiker. Hans kendskab til Beethoven, Bachs og Palestrinas musik var dybtgående og hans egen beherskelse af traditionens polyfone og harmoniske satsteknikker var formidabel

THISTED MUSIKTEATER, 7700 THISTED

ONSDAG DEN 25. AUGUST KL. 19.30

Herman D. Koppel (1908-98)

Klaverkvintet, op. 57

1. Allegro con brio
2. Andante con molto espressione
3. Allegro moderato, con leggerezza

violin 1: Ayin Son
violin 2: Annette von Hehn
bratsch: Lucas Blekeberg
cello: Megan Yip
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 43-44

Joseph Haydn (1732-1809)

Strygekvartet i F-dur, op. 50, nr. 5, Hob. III:48

Der Traum (Drømmen)

1. Presto assai
2. Menuetto
3. Adagio sempre piano
4. Presto assai

violin 1: Annette von Hehn
violin 2: Ayin Son
bratsch: Lucas Blekeberg
cello: Megan Yip

Programnote, se side 45

---PAUSE---

Johannes Brahms (1833-97)

Klavertrio i c-mol, op. 101

1. Allegro energico
2. Presto non assai
3. Andante grazioso
4. Allegro molto

violin: Lucie Krotilová
cello: Joan Rochet Piñol
klaver: Maddalena Giacomuzzi

Brahms biografi, se siderne 39-40

Programnote, se side 45

Máté Szücs og Daniel Blumenthal 2019

LEMVIG GYMNASIUM, ROMVEJ 30, 7620 LEMVIG

ONSDAG DEN 25. AUGUST KL. 19.30

W A Mozart (1756-91)

Strygekvarteret nr. 17, op. 10 B-dur, KV458 *Jagtkvartetten*

1. Allegro vivace assai
2. Menuetto og Trio. Moderato
3. Adagio
4. Allegro assai

violin 1: Manuel Maria De Almeida-Ferrer

violin 2: Rannveig Marta Sarc

bratsch: Tony Nys

cello: Zuzanna Sosnowska

---Pause---

Johannes Brahms (1833-97)

Kvintet for klarinet og strygere i h-mol, op. 115

1. Allegro
2. Adagio
3. Andantino
4. Con moto

klarinet: Thibaud Tupinier

violin 1: Rannveig Marta Sarc

violin 2: Manuel Maria De Almeida-Ferrer

bratsch: Tony Nys

cello: Zuzanna Sosnowska

Johs. Brahms biografi og vigtigste værker, se siderne 39-40

Alex Gonzales, Elisabeth Zeuthen Schneider,
Alicia Girod-Kusmeruk, Elsa Marie Klockenbring,
Damon Taheri, Hélène Koerver, Justus Grimm,
Kasper Nowak, Lemvig Kirke 2018

Wolfgang Amadeus Mozarts (1756-91) værker kender enhver af os nogle, eller måske ligefrem mange af, men ingen kender alle Mozarts værker. Gennem historien har publikum altid ønsket nye, gode musikværker, hvorefter de gamle oftest blev glemt. Omfanget af Mozarts oeuvre er enormt, for han tilhørte endnu den gamle slags "musik-håndværkere", som måtte arbejde hårdt for at tilpasse sig modens luner. Det er svært at forestille sig, at Mozart i sine sidste ca. 10 leveår, hvor han komponerede uden fast ansættelse og dermed uden faste aftagere af sine værker, måtte erfare, at f.eks. de i dag højt yndede klaverkoncerter efter kort tid blev forkastet som gammeldags og uinteressante. Men samtidig, i wienerklassikkens sene tid omkring 1800, opstod for første gang ønsket om at genopføre og "bevare" de bedste værker. Det skete bl.a. i de nye musikforeninger, og det blev starten på det moderne koncertvæsen og etableringen af det klassiske repertoire. I dag er alle Mozarts værker for længst udgivet, også i kritisk videnskabelige udgaver, og al musikken er indspillet – selvom ingen af os kender det hele.

Mozarts kammermusik tæller over 100 værker, hvis man medregner blæsemusikken. Men fokuserer vi på de "klassiske" kammermusikalske genrer finder vi 36 violinsonater, 23 strygekvartetter, 6 strygekvintetter og 6 klavertrioer. Hertil kommer fire fløjtekvartetter og en del andre stykker med blæsere og strygere.

I 1781 havde Haydn udgivet sine seks strygekvartetter opus 33 ("de russiske"), og i disse værker arbejdede han med flere nye kompositoriske idéer og teknikker, som ret hurtigt viste sig at blive banebrydende for den wienerklassiske stil. Samme år var Mozart ankommet fra Salzburg til Wien, og han lærte hurtigt Haydns nye kvartetter at kende. De to komponister kom også til at kende hinanden personligt, idet de ved flere lejligheder spillede kvartet sammen, Mozart på bratsch og Haydn på violin.

Haydn og Mozart i Wien

I 1785 fik Mozart udgivet en samling på seks strygekvartetter som sit opus 10. Han tilegnede værkerne sin ældre kollega, Haydn, og de kaldes derfor "Haydn-kvartetterne". Mozart, som jo ellers komponerede hurtigt og let, havde måttet arbejde hårdt for at tilegne sig de nye teknikker, og hans veneration for den ældre kollega fremgår tydeligt af det berømte forord:

Til min kære ven Haydn!

En far, som har besluttet at sende sine sønner ud i den store verden, har fundet det klogest at betro dem til en berømt mands beskyttelse og vejledning, en mand, som heldigvis også er hans bedste ven. Se her, berømte mand og dyrebareste ven, mine seks sønner. De er i sandhed frugten af et langt og besværligt arbejde, men mine venner har bestyret mig i håbet om, at dette arbejde en dag vil blive belønnet, og det opmuntrer mig, at disse børn engang kan være til trøst for mig selv. Du selv, kæreste ven, har under dit sidste ophold her i denne hovedstad udtrykt din tilfredshed med

disse værker. Denne anerkendelse giver mig mod til at overlade dem til dig og lader mig håbe, at de ikke vil være helt uværdige til din gunst. Modtag dem altså velvilligt og vær deres far, vejleder og ven. Fra dette øjeblik overgiver jeg dig mine rettigheder til dem, men jeg beder dig om at bære over med de fejl, som faderens partiske øjne kan have overset, og uagtet disse fejl at bevare dit ædle venskab med den, som sætter det så højt. Imens er jeg af hele mit hjerte, dyrebare ven.

Din oprigtigste ven W. A. Mozart

Strygekvartet no. 17 i B-dur (KV 458) fra 1784 er den fjerde af disse Haydn-kvartetter. Den har fået tilnavnet *Jagdquartett*, et navn, som hverken skyldes Mozart eller forlaget Artaria, men som opstod ret hurtigt, idet førstesatsens hovedtema tydeligvis kan opfattes som et hornsignal. Alle kvartetterne i samlingen følger den haydniske disposition med fire satser, men i de tre har Mozart dog byttet rundt på 2. og 3. sats, så menuetten i disse tilfælde bliver andensats.

Johannes Brahms (1833-97)

Klarinetten er et sjældent instrument i kammermusikken, men der findes heldigvis en god håndfuld værker på standardrepertoiret, og derudover en række mindre kendte værker. De mest kendte er nok klarinetkvintetterne af Mozart, Carl Maria von Weber og Brahms, men der er også andre kammermusikalske konstellationer med klarinetten.

Mozarts berømte klarinetkvintet fra 1789 er nødvendig at fremhæve, da Brahms havde netop dette værk i tanker, da han i 1891 komponerede sin egen klarinetkvintet. Anledningen til at gå i gang med værket var ikke mindst den virtuose klarinettist Richard Mühlfeld, hvis spil Brahms for alvor var blevet optaget af i foråret 1891. Han, som egentlig havde pensioneret sig selv, lod sig inspirere til at komponere ikke alene en klarinetkvintet, men samme sommer

også en klarinettrio og senere tillige to klarinetsonater.

Klarinetkvintetten blev uropført i november 1891 af Mühlfeld og Joachim Kvartetten. Joseph Joachim var en af tidens helt store violinvirtuoser og havde hyppigt spillet sammen med Brahms. Snart blev værket spillet overalt i Europa, og i dag vil mange kendere uden videre betegne Brahms' klarinetkvintet som et af de allerbedste kammermusikværker nogen sinde.

Det er mørk og intens musik, men som altid hos Brahms også behersket og kontrolleret. Rolig, skøn og varm, ofte vemodig og indadvendt længselsfuld, men aldrig klagende eller med patetiske og demonstrativt udadvendte følelser, som det var så almindeligt blandt senromantikerne. Nærmere det en afklaret musik fra en ældre komponist i sit livs efterår. I Brahms' kompositoriske mesterskab blander klarinet og strygekvartet sig enestående godt. Han forstår og formår at udnytte klarinettens mørke intensitet i samspil med strygerne på en måde, så man kan undre sig over, at ikke flere komponister har bidraget til genren.

Klarinetkvartetten har fire satser – den sidste i form af et tema og fem variationer, en kompositionsteknik Brahms ofte benyttede sig af.

VORUPØR KIRKE, 7700 THISTED TORSDAG DEN 26. AUGUST KL. 19.30

W A Mozart (1756-91)

Strygekvarteret nr. 17, op. 10 B-dur, KV458 *Jagtkvartetten*

1. Allegro vivace assai
2. Menuetto og Trio. Moderato
3. Adagio
4. Allegro assai

violin 1: Manuel Maria De Almeida-Ferrer

violin 2: Rannveig Marta Sarc

bratsch: Tony Nys

cello: Zuzanna Sosnowska

Programnote, se siderne 48-49

---Pause---

Johannes Brahms (1833-97)

Kvintet for klarinet og strygere i h-mol, op. 115

1. Allegro
2. Adagio
3. Andantino
4. Con moto

klarinet: Thibaud Tupinier

violin 1: Rannveig Marta Sarc

violin 2: Manuel Maria De Almeida-Ferrer

bratsch: Tony Nys

cello: Zuzanna Sosnowska

Johs. Brahms biografi og vigtigste værker, se siderne 39-40

Programnote, se side 49

Craig Goodman og Valeriya Sholokhova,
Vorupør Kirke 2017

MUSIKHUSET, DOKKEDAL, 9280 STORVORDE TORS DAG DEN 26. AUGUST KL. 19.00

J.S Bach (1685-1750)

Partita i a-mol for solofløjte, BWV 1013

1. Allemande
- 2 Corrente
3. Sarabande
4. Bourrée

fløjte: Craig Goodman

Programnote, se side 37

Erwin Schulhoff(1894-1942)

Strygesekstet (1920-24)

1. Allegro risoluto
2. Tranquillo (Andante)
3. Burlesca
4. Molto adagio

violin 1: Jeremy Lap Hei Hao
violin 2: Juliette Greer
bratsch 1: Madison Marshall
bratsch 2: Jungmin Lim
cello 1: Alexander Gebert
cello 2: Clara Abel

Programnote, se siderne 38-39

---Pause---

Johannes Brahms (1833-97)

Strygesekstet i G-dur, op. 36

1. Allegro non troppo
2. Scherzo–Allegro non troppo–Presto giocoso
3. Adagio
4. Poco allegro

violin 1: Juliette Greer
violin 2: Jeremy Lap Hei Hao
bratsch 1: Jungmin Lim
bratsch 2: Madison Marshall
cello 1: Clara Abel
cello 2: Alexander Gebert

Johs. Brahms biografi og programnote, se siderne 40-41

Cloe Yeseul Gam, Christa-Maria Stangorra, Joshua Christian Anderson, Jamie Clark og Máté Szücs, Musikhuset i Dokkedal 2016

MUSIKVÆRKET, 7900 NYKØBING MORS

FREDAG DEN 27. AUGUST KL. 19.30

Niels W. Gade (1817-90)
Klavertrio i F-dur, op. 42

1. Allegro animato
2. Allegro molto vivace
3. Andantino
4. Finale: Allegro con fuoco

violin: Juliette Greer
cello: Zuzanna Sosnowska
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 21-22

Paul Schoenfield (f. 1947)
Trio for klarinet, violin og klaver (1990)

1. Freylakh
2. March
3. Nigun
4. Kozatske

klarinet: Thibaud Tupinier
violin: Ayin Son
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 22-24

---PAUSE---

Dmitrij Sjostakovitj (1906-75)
Klaverkvintet i g-mol, op. 57

1. Præludium: Lento
2. Fuga: Adagio
3. Scherzo: Allegretto
4. Intermezzo: Lento
5. Finale: Allegretto

violin 1: Rannveig Marta Sarc
violin 2: Jeremy Lap Hei Hao
bratsch: Madison Marshall
cello: Megan Yip
klaver: Maddalena Giacomuzzi

Programnote, se siderne 24-26

Craig Goodman, Monika Darzinkeviciute, Elsa Klockenbring, og Mikko Pablo, Musikværket 2019

KIRSTEN KJÆRS MUSEUM, 7741 FRØSTRUP LØRDAG DEN 28. AUGUST KL. 15.00

Joseph Haydn (1732-1809)
Fløjtekvartet, op. 5, Hob II:G4

1. Presto assai
2. Menuetto
3. Adagio sempre piano
4. Presto assai

fløjte: Craig Goodman
violin: Annette von Hehn
bratsch: Tony Nys
cello: Alexander Gebert

Haydns biografi, se side 28

Programnote, se side 29

Claude Debussy (1862-1918)
Prélude à l'après-midi d'un faune

fløjte: Craig Goodman
bratsch: Tony Nys
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 29-31

---Pause---

Antonín Dvořák (1841-1904)
Klaverkvintet i A-dur, op. 81, B 155

1. Allegro, ma non tanto
2. Dumka: Andante con moto
3. Scherzo (Furiant): Molto vivace
4. Finale: Allegro

violin: 1 Annette von Hehn
violin: 2 Juliette Greer
bratsch: Tony Nys
cello: Alexander Gebert
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 31-33

Daniel Blumenthal, Rena Kimura og Morten Zeuthen,
Kirsten Kjærs Museum 2015

THISTED MUSIKTEATER, 7700 THISTED SØNDAG DEN 29. AUGUST KL. 15.00

W.A. Mozart (1756-91)

Fløjtekvartet nr. 1 i D-dur, KV285 for fløjte og strygetrio

fløjte: Craig Goodman
violin: Annette von Hehn
bratsch: Tony Nys
cello: Alexander Gebert

Joseph Suk (1874-1935)

Klavertrio i c-mol, op. 2

violin: Lucie Krotilová
cello: Joan Rochet Piñol
klaver: Maddalena Giacomuzzi

Desuden specielle værker spillet af alle festival
deltagerne, men først annonceret ved koncerten

Thisted Musikteater 2019

I 1777-78 komponerede **W.A.Mozart** tre fløjtekvartetter (fløjte, violin, bratsch og cello), som sidst i 1700-tallet var en populær pendant til strygekvartetten, hvor førsteviolinen ganske enkelt blev udskiftet med en fløjte. Kvartetterne var bestillingsværker til lægen (kirurgen) og amatørfløjtenisten Ferdinand De Jean, som havde bestilt fire fløjtekvartetter og tre fløjtekoncerter i sværhedsgrad passende til en dygtig amatør. Nogle har hævdet, at Mozart ikke brød sig synderligt om fløjten, angiveligt fordi instrumentet i sin daværende tekniske udformning gjorde det svært at intonere. Om der er hold i sagen eller ej, er ikke helt klart, men musikkens kvalitet er på ingen måde mærket af en eventuel antipati. Leopold Mozart, unge Mozarts far, havde indprentet sin søn, at bestillingsopgaver måtte man aldrig sige nej til, uanset hvor trivielle, de måtte synes, eller hvor beskeden honoraret måtte være. Til gengæld står det ret klart, at Mozart ikke brød sig om De Jean – særligt, da De Jean fik problemer med at overholde den økonomiske side af aftalen.

Kompositionernes disposition er lidt usædvanlig, idet første fløjtekvartet har tre satser, mens anden og tredje kvartet kun har to. Selvom musikken klinger glimrende, forekommer det lidt discountagtigt med kun to satser. Må-

ske Mozart faktisk var blevet misfornøjet med bestillingsaftalen. Ca. 10 år senere skrev han endnu en fløjtekvartet (tresatset), som ikke relaterer sig til bestillingen fra De Jean.

Fløjtekvartet no. 1 i D-dur, KV 285 har tre satser.

Josef Suk (1874-1935) er ikke en komponist, man ofte støder på her i Danmark, hverken til koncerter eller i litteraturen. Han forbigås i tavshed i *Gyldendals Musikhistorie* (1983), nævnes lige akkurat i *Gads Musikhistorie* (1990) men får dog en lille artikel i *Gads Mu-*

sikleksikon (2003). Under researchen må man holde tungen lige i munden: Hele fire generationer har båret navnet Josef Suk (1827-1913, 1874-1935, 1901-51 og 1929-2011), hvoraf den anden og fjerde var professionelle musikere.

Josef Suk (den anden) blev født i Böhmen i 1874 (dengang en del af Østrig-Ungarn) i et meget musikalsk hjem, hvor faderen underviste ham i klaver, violin og orgel. I 1885 blev den talentfulde dreng som kun 11-årig optaget på konservatoriet i Prag, hvor han blev uddannet af fremtrædende tjekkiske musikere og komponister, herunder Antonín Dvořák. Sidstnævnte blev med tiden betydeligt mere end en mentor og hovedinspirationskilde, idet Suk i 1898 giftede sig med Dvořáks datter, Otilie. Den unge families lykke blev dog kort, for allerede i 1905 døde Otilie som kun 27-årig (og blot et år efter sin far).

Hvor Suk som komponist i sine unge år i 1890'erne var inspireret af senromantikken, af Brahms og ikke mindst af svigerfaderen Dvořák, blev han med tiden en af de førende tjekkiske modernister, som både Mahler og Berg begyndte at bemærke. Ønsket var at træde ud af forbilledernes indflydelse og skabe sin egen, personlige stil, og dette stilskitte satte for alvor ind i årene efter Otilies død. I sine nyere værker arbejdede Suk

med en form for udvidet harmonik i en mere personlig og kompleks stil, baseret på kromatisk polyfoni, som førte ham frem til en atonal, dissonerende stil.

I studietiden havde Suk sammen med tre studiekammerater i 1892 dannet *Den Tjekkiske Kvartet*, og gennem 40 år frem til pensioneringen i 1933 nåede Suk med sin kvartet at spille flere end 4000 koncerter! Han blev i 1922 professor i komposition på konservatoriet i Prag (hans mest kendte elev var Martinu) og var periodevis også institutionens rektor.

Modsat de fleste af sine landsmænd anvendte Suk kun i få tilfælde tjekkisk folkemusik i sine kompositioner. Han har komponeret inden for adskillige genrer, mest kendt er *Serenade for strygere* opus 6 (1892), symfonien *Asrael* (1906) samt flere symfoniske digte. Det kan undre, at Suk som professionel kammermusiker ikke komponerede mere kammermusik. Værkfortegnelsen tæller to strygekvartetter, en klavertrio, en klaverkvartet og en klaverkvintet, som alle, bortset fra den anden strygekvartet stammer fra studietiden og årene umiddelbart efter. Stilen er derfor stadig præget af senromantiske forbilleder. Suk var også en fin pianist og skrev en del for klaveret, heriblandt flere modernistiske værker.

Klavertrioen i c-mol opus 2 er et ungdomsværk fra studietiden, hvor Suk med sine studiekammerater spillede klavertrioer og derfor fik lyst til at komponere en selv. Første udkast er fra 1889, men blandt flere ændringer blev en oprindelig tredjesats (en kort scherzo) slettet efter råd fra Dvořák. På baggrund af en opførelse i januar 1891 blev Suk optaget i Dvořáks mesterklasse af kompositionsstuderende.

De tre satser varer sammenlagt 15-16 min.

Førstesatsens hovedtema åbnes med en række kraftige akkorder i klaveret, efterfulgt af strygernes stræbende melodik, mens det roligere sidetema i celloen er mere lyrisk. Andensatsen minder om en elegant folkedans. Finalens stærkt markerede rytmer er også danseagtige, men med en helt anden fremadstræbende energi, og satsen slutter muntert i C-dur.

SKOLEKONCERTER

Thy Kammermusikfestival har gennem årene lagt vægt på at give skolekoncerter, hvor eleverne på hjemmebane møder klassisk kammermusik.

I år arrangeres følgende koncerter:

Mandag den 23. august

Kl. 10.00-11.00 Thy-Mors HF & VUC, Thisted

Kl. 12.00-12.50 Thisted Gymnasium STX & HF

Fredag den 27. august

Kl. 10.00-11.00 Thisted Friskole

Kl. 10.00-11.00 Hundborg Friskole

ÅBNE PRØVER

I lighed med tidligere år er der mulighed for at overvære enkelte prøver på **Bakkegaarden, Bakkegaardsvej 4, 7742 Vesløs**

Torsdag den 19. august kl. 9.00 -12.00

Fredag den 20. august kl. 9.00 - 12.00

Komponist	Værk	Side
J.S. Bach (1685-1750)	Partita i a-mol for solofløjte BWV 1013	36 og 51
Anders Brødsgaard (f. 1955)	Strygetrio <i>Gemini</i> , Agitato og Calmo (Komp. til festivalen)	12 og 35
Johannes Brahms (1833-97)	Strygesekstet i G-dur, op. 36	36 og 51
Johannes Brahms (1833-97)	Klavertrio i c-mol, op. 101	42 og 46
Johannes Brahms (1833-97)	Kvintet for klarinet og strygere, h-mol, op. 115	47 og 50
Claude Debussy (1862-1918)	Prélude à l'après-midi d'un faun	27 og 53
Antonín Dvořák (1841-1904)	Klaverkvintet i A-dur, op. 81, B. 155	27 og 53
Niels W. Gade (1817-90)	Klavertrio i F-dur, op. 42	20 og 52
Joseph Haydn (1732-1809)	Strygekvartet i F-dur, op. 50, nr 5, Hob. III:48, Der Traum	42 og 46
Joseph Haydn (1732-1809)	Fløjtekvartet, op. 5, Hob. II	27 og 53
Vagn Holmboe (1909-96)	Strygetrio <i>Gioco</i> , op. 155 (1983)	12 og 35
Herman D Koppel (1908-98)	Klaverkvintet, op. 57	42 og 46
W.A. Mozart (1756-91)	Strygekvartet nr. 17, op. 10 i B-dur, KV 458, Jagtkvartetten	47 og 50
W.A. Mozart (1756-91)	Fløjtekvartet nr. 1 i D-dur, K 285 for fløjte og strygetrio	54
Paul Schoenfield (f. 1947)	Trio for klarinet, violin og klaver	20 og 52
Franz Schubert (1797-1828)	Strygetrio i B-dur, D 471	12 og 35
Erwin Schulhoff (1894-1942)	Strygesekstet (1920-24)	36 og 51
Jean Sibelius (1865-1957)	Strygetrio i g-mol	12 og 35
Dmitrij Sjostakovitj (1906-75)	Klaverkvintet i g-mol, op. 5	20 og 52
Richard Strauss (1864-1947)	Variationer over "Das Dirndl is harb auf mi"	12 og 35
Joseph Suk (1874-1935)	Klavertrio i c-mol, op. 2	54

I Thisted Kommune er naturen helt unik, hvilket i høj grad blev anerkendt, da Danmarks første nationalpark blev grundlagt i Thisted Kommune i 2008.

Nationalpark Thy strækker sig fra Agger Tanges sydspids til Hanstholm – ca. 55 km langs kysten og op til 12 km ind i landet – i alt 244 km².

Nationalparkens særlige natur består af klitter og klithede, som er sjældne naturtyper på europæisk plan. Den er hjemsted for en række sjældne dyr og planter.

Nationalpark Thy er Danmarks største vildmark. Her så man blandt andet den første vilde ulv i 200 år på dansk jord.

Nationalpark Thy er det sted i Danmark, hvor der er størst sandsynlighed for at se traner. Derudover er der gode chancer for at se kronstyr, fx på kanten af Hanstholm Vildtreservat i den nordlige ende af Nationalpark Thy. Agger Tange er et af Danmarks vigtigste rasteområder for fugle forår og efterår.

Nationalpark Thy er rig på kulturhistoriske spor af livet ved kysten gennem tiderne. Lodbjerg Fyr, Stenbjerg Landingsplads, redningsvejen, sømærker og de mange bunkers fra Anden Verdenskrig er alt sammen spor efter menneskets liv og færden i området.

På vestkysten i Thisted Kommune findes hele 29 surfsteder. Kyststrækningen kaldes for Cold Hawaii på grund af de perfekte forhold for især surfing, men også mange andre friluftaktiviteter i naturen.

Den varierede natur i Thisted Kommune giver tilsammen et område, hvor der kan dyrkes alt fra ekstremsport som Thy Trail Marathon, Nationalpark Thy Marathon, surfing til de mere gængse friluftaktiviteter som ridning, kajak, cykling/mountainbike og vandring.

For støtte til gennemførelse af Thy Kammermusikfestival 2021 takkes:

Stat, kommune, fonde
og andre sponsorer

STATENS KUNSTFOND

Jyllands-Postens Fond

KNUD HØJGAARDS
FOND

Kunststof-Kemi,
Skandinavia A/S

TOYOTA · FONDEN

AAGE OG JOHANNE
LOUIS-HANSENS FOND

Thy Masterclass Erhverv

ARKITEKT
ASGER THOMSEN

Kiropraktisk Klinik,
Nykøbing

Knudsdahl Landbrug

Øvrige bidragydere

Thybo Biler

Torben Schiøler
Invest ApS

Bakkegaarden
Blomstertorvet
Det Gamle Røgeri, Hanstholm
El Kontakten, Bedsted
Erling Grønkjær Fiskeeksport A/S
Fast Plast A/S
Feriepartner Thy
Filetfabrikken Hanstholm ApS
Fiskercompagniets Detailsalg,
Vorupør
Fotograf Kristian Amby
FS GROSS ApS, Hanstholm
Gyrup landbrug
Klaverstemmeren, Aalborg
Mondo Mar Marine Foods
Plantagehuset i Thisted
Revision Limfjord
Scanfish Danmark A/S
Thisted Antikvariat
Thisted Bryghus A/S
Thy Clean
Thy Turistbureau
Thy Øko-is
Taabel P. og Co. A/S
XL Byg